P.O.BOX 7066
163 07 SPANGA
SWEDEN

Postgiro: 420 4506 - 2

سەردەمی نوێ

لەلایەن دەستەی نووسەرانەوە دەردەچێ

خاوەنی ئیمتیاز
د. جەمشید حەیدەری
سەرنووسەر
کریم حسامی

سالی دووهەم ژمارە ١٦ بانەمەر مای ١٩٨٧ نرخی ١٠ کرۆنی سویدی یە

یەکی ئەیار رۆژی هاوپێوەندی زەحمەتکێشان

یەکی ئەیار لەو کاتە دا کە جێژنی کرێکاران وزەحمەتکێشانی سەرانسەری جیهانە، هەر لەو کاتە شدا بیرەوەری دووکارەساتی رووداوە یە لە مێژووی خەباتی کرێکارانی جیهان بۆ وەدەست هێنانی ماف و باشتر کردنی ژیان وسەپاندنی قانوونگەلێک پێشکەوتووی کار و نەهێشتنی چەوسانەوەی مرۆڤ لە لایەن مرۆڤەوە.

یەکەم بیرەوەری خەباتی کرێکارانی شاری شیکاگۆ ١٨٨٦ لە ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا بۆ وەدەست هێنانی مافی سەندیکایی و باشبوونی هەل و مەرجی کار، هەر لەو کاتەش داهاوپێوەندی کرێکاران و زەحمەتکێشانی جیهان لە خەباتی دژی سەرمایەداری چەوسێنەر دا.

دووهەم یادی درندەیی و وەحشیەتی حکومەتی بە رواڵەت ئازاد و لایەنگری مافی مرۆڤ ی ئەمریکا کە پۆلیس و هێزی چەکداری بە گژداکردن و مانگرتنی کرێکارانی لە خوێن دا نوقم کرد.

لە سالی ١٨٨٩ وە ئەم رۆژە بە رۆژی نێونەتەوەیی کرێکاران ناسراوە و کرێکار و زەحمەتکێشانی جیهان لەم رۆژەدا دەست لە کار هەلدەگرن و لە خۆپێشاندانی یەکگرتوودا، هێز وتوانای خۆیان بە سەرمایەداری نیشان دەدەن.

لە وماوە یەدا وەزعی جیهان و شێوەی خەباتی چینایەتی و سینفی کرێکاران گۆڕانی زۆری بە سەردا هاتووە. لە گەلێک ولاتان خۆپێشاندانی کرێکاران لە لایەن حکومەتە دیکتاتۆر و دژی گەلیەکانەوە لە خوێن دا نوقم کراوە و جێژنیان کراوە بە شین. لە زۆر ولاتانی سەرمایەداری هەر چەندە لە بەر لادان و هەلیەرستی رێبەرانی حیزبە سوسیال دێموکراتەکان و سەر کردە سەندیکاییەکان، چینی کرێکار نەیتوانیوە دەسەلاتی سیاسی بگرێتە دەست و چەوسانەوە لە بن بێنێ، بەلام توانیوەتی لە گەلێک باری ئابووری و کۆمەلایەتیەوە، وەک باشکردنی هەل و مەرجی کار و کەم کردنەوەی سەعاتی کار و مافی سەندیکایی و شتی تر، مل بە سەرمایەداری چەوسێنەر رابکێشێ وهەندێ وێستی خۆیان پێ بسەلمێنێ.

لە هەندێ ولاتیش دا چینی کرێکار لە ژێر رێبەرایەتی حیزبی شۆڕشگێری خۆیدا، توانیوە یەتی رێژیمی دەرەبەگی سەرمایەداری بڕووخێنێ و سیستمی چەوسانەوەی سەرمایەداری تێک و پێک بدا و بە هاوکاری و هاوسەنگەری لە گەڵ وەرزێران وزەحمەتکێشانی دیکەی شار و دێ، دەسەلاتی سیاسی بگرێتە دەست و بۆ هەتاهەتایە فەلسەفە و بەیت و باوی "ئەبەدی بوونی سەرمایەداری" کە لە لایەن ئیدەئۆلۆگەکانی بۆرژوازی و لایەنگرەکانیانەوە بلاو دەکرێتەوە، کۆتایی پێ بێنێ.

بۆ لاپەرەی ٢

رێژیمی فاشیستی بەغدا کوردستان وێران دەکا

بە پێی ئەو هەوالانەی لە کوردستانەوە گەیشتوون، رێژیمی بەعسی بەغدا، لەو ماوەی دوایی‌یەدا دەستی کردووە بە گواستنەوەی خەلکی گوندەکانی ناوچەی دەشتی ٤٠ ٢ گوند، ناوچەی هەولێر، کۆی، هەریر وهیران و شەقلاوە و هیرۆپ و جوار قورنە و دۆلەرەقە و ناوچەکانی تر.

ئامادە کراون. جگە لەوە ژمارەیەکی زۆری لە وەرزێرەکانی کوردیان گواستووەتەوە بۆ ناوچەی رمادی و سەر سنووری ئوردون و خوارووی عیراق. رێژیمی فاشی بەغدا بە مەش رانەوەستاوە، لە ١٥/٤/ ١٩٨٧ ناوچە رزگار کراوەکانی پارێزگای هەولێر وسلێمانی بە گازی ژاراوی وبۆ-

مبای کیمیاوی بۆمباران کردوە و پتر لە ٢٠٠ هاونیشتمانی کورد کوژراوە ن وبە سەدان کەس خەلکی بێ تاوان بریندار بوون. هەروەها لە رۆژی ٢٠/٤ دا فرۆکەکانی رێژیم دوو بارە ناوچەی هەولێریان بە چەکی کیمیاوی وگازی ژاراوی بۆمباران کردوە.

هەروەها دانیشتوانی دیانا و رەواندوز ئاگادار کراون کە دەگوێزرێنەوە. گوندەکانی ئەو ناوچانەی گوێزراونەوە بە بلدۆزەر تێکدراون و تەخت کراون. رێژیم مەبەستی لە گواستنەوەی خەلکی گوندەکانی کوردستان بۆ هێندێ ئۆردوگای تایبەتی لەشکر کە بۆ ئەم مەبەستە چێکراوە

بۆ لاپەرەی ٣

لە گەل ئارمانجی بەڕێز

رۆژنامەی ئارمانج کە لە لایەن "یەکێتی کرێکارانی/کوردستان" (دیموکرات) ەوە لە سوید دەردەچێ، لە ژمارە (٧٠)ی مانگی ئاداری خۆی دا، لە ژێر ناو ونیشانی "یەکەمین کۆنگرەی کولتور وئەدەبی کوردی" نووسراوەیەکی بلاو کردۆتەوە کە باسی "پێک هاتنی کۆنگرەی فەرهەنگی ئەدەبی کوردی" دەکا لە مەهاباد. لە بەر ئەوە کە باسەکە پێوەندی بە وەزعی کوردستانی ئێران و سیاسەتی کۆماری ئیسلامی ئێرانەوە هەیە، بە پێویستی دەزانین لە خەتێک دەسەلە کە پتر شی بکەینەوە.

وەک دەزانین کۆماری ئیسلامی ئێستای ئێران، دەولەتێکی شیعە مەزهەبی دواکەوتووی کۆنە پەرستە کە هەموو یاسا و داب و شوێنی حکومەتی بە دەست ئاغە کە سیکە وە یەکە لە ئایینی شیعە دا بە "ولایەتی فەقیە" ناسراوە و لە رمایشت ونەمری "ولایەتی فەقیە" وەک قورئان بۆ موسلمان وایەو گەرانە وە و بەر پەرچدانەوە و ئەولاولای بۆ نیە. بە رێبەرانی کۆماری ئیسلامی ئێران بێجگە لە وشەی "تەوحیدو ئیسلام" (کە ئەویشیان بە درۆیە و لە مەزهەبی شیعە دا (تعقیە) هەلالە) هیچ گەل و نەتەوەیەک بە رەسمی ناناسن و لە قاموس و بیر و باوەری ئێران داتەنیا "ئوممەتی ئیسلام هەیە" و بەس.

بۆ لاپەرەی ٤

پاشماوەی ل ١

کریکاران و زەحمە تکیشانی کوردستانیش لە قوناخی جور بە جور و لە هە ل و مە رجی جیاوازدا ، شان بە شانی چینی کریکاری ولاتە کەیان لە خە بات دا بە شدار بوون و لە ریگای وەدەست هینانی مافە کانیان دا قوربانیشیان داوە • زە حمە تکیشانی کوردستان بیجگە لە خە باتی هاو بە ش لە گەل کریکاران و زە حمە تکیشانی ترك وعە رە ب و فارس بو وەدەست هینانی مافە ئابووری و سینفی و کومە لایەتیە کانیان، باری قورسی دژواری خە باتی نە تە وایە تیشیان لە سەر شانی بوە•

گە لی کورد لە پیناوی وە دەست هینانی مافی رەوای نەتەوایە تیدا ، قوربانیە کی زوری داوە • کە وتوتە بە ر پە لاماری درندانەی حکومە تە شوفینی و خوین خورەکان و سیاسە تی ئاپارتاید و ژینو سیدیەیان لە ئاست گە لی کورد بە کار هیناوە• بە لام نە یانتوانیوە و ناشتوانن ئیرادەی خە لکی کورد تیك بشکینن • بە لام تاقی کردنە وەی خە باتی دوور و دریژی چینی کریکاری ولاتانی جیاواز و هە ر وە ها تاقیکردنە وەی خە باتی رزگاریخوازی نە تە وەی کوردیش ئەم راستیەی سە لماندوە کەهیچ هیزیکی پیشکە وتووخواز ناتوانی بە تاقی تە نیا لە خە باتی چینایە تی و یا لە خە باتی رزگاریخوازی نە تە وایە تیدا سە ر بکە وی و دوژمن بە چوك دابینی• دەرس وە رگرتن لە م تاقیکردنە وانە، بە تایبە ت بو خە باتی رەوای نە تە وەکەمان گە لیك پیویستە • بو سەر کە وتن بە سەر دوژمنانی شوڤینیست و زوردار دا وە هە روە ها بو گە یشتن بە مافی رەوای نە تەوایەتی و دیاری کردنی چارە نووس، باشترین ریگا یە کیتی و هاو پیوەندی و هاو کاری گە لی کوردە لە گە ل کریکاران و زە حمە تکیشانی ئە م ولاتانە کە کوردستانیان بە سەردا دابە شکراوە• بو ئەم هاوکاریە پیویستە ریگای راست بدوزریتە وە• هە ر سیاسە ت و هە لویست و ریبازیك کە تە گەر بخاتە سەر ئە م ریگایە ، بیگومان خزمە ت بە بەرژەوەندی مە سەلەی کورد ناکا و زیانیشی پی دە گە یینی• دیارە دیوی دیکە ی مە سە لە کەش راستە • یانی هیزە دیموکراتە کانی ئە م ولاتانە و چینی کریکار و زەحمە ت کیشانی ترك و فارس و عە رە بیش بە بی پشتگیری لە خە باتی رەوای نە تەوەی کورد و بە بی هاوکاری هیزە دیموکراتە کانی کوردستان، ناتوانن لە خە باتی دژی ئیمپریالیستی و کونەپە رستی دا سەر بکە ون و بە ئامانجە پیروزە کانیان بگە ن•

با روژی جیهانی کریکاران ببیتە روژی یە کیتی و هاو کاری هیزە دیموکرات و پیشکە وتنخوازە کان و لە سە نگە ریك داخە باتی دژی ئیمپریالیزم و کونە پە رستی، خە باتی چینایە تی و نە تە وایە تی تا قوناخی سەر کە وتن بە ریوە بە رن •

کونگرەی ١٩ای کومە لەی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا

کومە لەی خوێندکارانی کورد لە ئە ورووپا (سە رکە زی پراك) لە روژەکانی ١٦ - ١٩ای مانگی ئە پریلی ١٩٨٧ لە ژێر دروشمی " **یەکگرتنەوەی بزووتنەوەی خوێندکارانی کوردستان لە ئە ورووپا پالپشتی خە باتی گە لی کوردمانە لە پێناوی مافە نە تەوایەتیە رەواکانیدا ، لە پێناو ئاشتی و دیموکراسیدا ، بە بەشداری نوێنەرانی لقەکانی کومە لە لە ولاتانی ئەورووپا و نوێنەرانی ریکخراوە خوێندکاریە کانی دیکەی کورد و گە لیك میوانی بانگ کراو کونگرەی١٩ای خوی پیك هێنا •**

کاك کە ریمی حسامی کە بو کونگرە بانگ کرابوو ، بە وتاری خوارەوە پیروزبایی لە کونگرە کرد کە وا دە قی وتارەکە بلاو دە کە ینە وە• هە ر وە ها کاك کە ریم لە کونگرە دا لە سەر "ئەرکی لاوان و خوێندکاران" باسێکی پێشکێش کرد کە لە ژمارە ی داهاتوودا بلاو دە کرێتە وە •

خوشك و برایانی بە رێز
خوێندکارانی خوشە ویست

زور بە شانازیەوە زانم کە لە کونگرەی ١٩ای کومە لەی خوێندکارانی کوردیدا بە شدار دە بم • دە مە وێ بە و بونە وە پڕ بە دل پیروز بایی تان لێ بکە م • هیوادارم کونگرە کەتان بە سە رکە وتنە وە تە واو بێ

هاورێ بانی بە رێز
کونگرەی ئێوە لە هە ل و مە رجی ناسك و دژواری کوردستان و خە باتی رزگاریخوازی گە لە کە ماندا دە بە سترێ هە ر بویە ش ئە م هە ل و مە رجە ناسك و دژوارە ئە رکێکی قورس و گرنگ دە خاتە سە ر شانی خوێندکاران و لاوانی کورد لە دەرەوەی ولات •

بە ر لە هە موو شت لاوی کوردکە بە ویستی خوی ، یان لە بەر هە ل ومە رجی نالە بار ولاتی بە جێ هێشتوە، دەبێ بو فێر بوون وزانست هە ول بدا و پلە ی زانیاری خوی بگە یێنێتە رادەیەك کە لە دوا روژدا بتوانێ خزمە ت بە نیشتمان ومیللە تە کە ی بکات•

لە گەل ئە م ئەرکە واجبە، ئە رکێکی دیکە ش دە کە وێتە سەر شانی لاوان و خوێندکارانی کورد لە دە رەوەی ولات، ئە ویش بریتی یە لە ناساندنی خە باتی ئە وروی میللە تە کە مان، ناساندنی مێژوو وئە دەب وفە رهە نگی گە لە کە مان بە گە لانی جیهان • پێویستە هە ول بدەن سەرنجی بیرو رای گشتی گە لانی ئوروپا بو مە سەلەی کورد بو خە باتی رزگاریخوازی ، بو وە دە ست هێنانی مافی دیاری کردنی چارە نووس رابکێشن •

هە موومان دە زانین کە نە تە وەکە مان کەوتوتە بە ر پە لاماری درندانە و وە حشیانەی حکومە تە شوفینی وکونە پە رستەکانی ئێران وعێراق وتورکیا لە قاو دانی سیاسە تی قە لاچوکردنی گە لی کورد و ریسوا کردنی ئە و ریژیمە خوێن خورانە ئە رکێکی دیکەی سەر شانی خوێندکارانی کوردە •

دیارە بە جێ گە یاندنی ئەم ئەرکە پیروز انە بەر لە هە مو شت پێویستی بە یە کێتی و ریکخستنی هێزی بە تە وژمی خوێندکاران ولاوان هە یە • پێویستە هە ول بدرێ ریکخراوە خوێندکارە کوردە کان یە ك بگرن- نە ك هە ر ئەوە بە لکوو یە کێتی و هاو کاری لە گەل خوێندکارانی دیموکرات و پێشکە وتووخوازی ئە م ولاتانە کە کوردستانیان بە سەردا دابە شکراوە ئە رکێکی پێویست و پیروزە • پێوەندی لە گەل ریکخراوە دیموکراتیە کانی خوێندکاری لە ئورووپادا ، بە تایبە ت پێویستە هە ول بدرێ کە لە گە ل یە کێتی خوێندکارانی جیهانی

بو لاپە رەی ٦

مافی مروڤ لە ئیسرائیل

حکومە تی ئیسرائیل کە ئێستا بو تە داردەستی ئیمپریالیزمی ئە مریکا و زاندارمی هە ریمی روژهە لاتی ناوە راست، لە تە بلیغات و پروپاگاندەی خو دا ، وادە نوێنێ کە گویا ولاتێکی دیموکرات و یاسا و داد پە روەری لە م ولاتە دا تە واو بە رێوە دە چێ• لە وانە یە زور کە سیش بکە ونە ژێر تە ئسیری ئەم پروپاگاندە و حکومە تی ئیسرائیل بە دە ولە تێکی دیموکرات بزانن • بێجگە لە وە کە سە بری ئێل هوری و داگیر کەری و کردەوەی تاوانبارانەی ئیسرائیل لە گەل خە لکی فە لە ستین بکە ین، بو نیشان دانی دیموکراسی و داد پە روە ری حکومە تی ئیسرائیل راپورتی ریکخراوی نێو نە تە وە یی لە بارەی لە ژێر پێ نانی دیموکراسی و مافی مروڤ لە لایە ن دە ولە تی ئیسرائیلە وە بلاو دە کە ینە وە • لە راپورتی ریکخراوی ئە منیستی دا گوتراوە :

" عە رە بێکی زیندانی ئیسرائیل دە لێ: ئیسرائیلیە کان لە بە ندیخانە دا مە جبوورمان دە کە ن کە بە لینگە کە وش ئاو بخوینە وە و پاشە لێ بەکتر ماچ بکە ین • لاوێکی دیکەی عە رەب کە پە نجە مە نی نە گە یوە تە ٢٠سال لە بەرا مبەر روژنامە نووسانی نێو نە تە وەیی دا ، ئە ژمرە جولە کەکانی تاوانبار کرد کە گیراوە کان لە بە ندیخانەدا ئازار و ئە شکنجە دەدەن• کارە ساتی ئیلا ریکخراوی پولیسی نهێنی ئیراشیل رووداوێکی دیکە یە کە دە سە لاتی یاسا لە م ولاتە دا بە تە واوی دە خاتە ژێر پرسیارە وە• رووداوە کە بە م جورە بوو کە روژی ١٢ ئە پریلی سالی١٩٨٤دوو کە سی فە لە ستینی لە کاتی رفاندنی ئوتوبوسێکی پر لە موسافیری ئیسرائیل لە لایەن ئە مورەکانی ئە منیە تی ئیسرائیلە وە گیران • پاش ماوە یە ك جە نازەکی ئە م دوو فە لە ستینیە دوز رایە وە •

بو لاپە رەی ٦

هەواڵنامەی کتێب

تورکیا دۆست و برادەری کێیە؟

ژاندارمەکانی تورک لە کوردستان

تورکیا، وڵاتی دۆست وبرادەرو هاودینی کۆماری ئیسلامی، لە ساڵی ١٩٨٢ەوە، بۆ جاری سێهەم ناوچە کوردنشینەکانی سەرووی عیراقی بۆمباران کرد. فرۆکەوانەکانی تورکیەی ئەندامی پەیمانی "ناتۆ" بە ٣٠ فرۆکەی بۆمباهاوێژی ئەمریکایی گوندە کوردنشینەکانی عیراقیان کە گوایا ناوەندی کۆبوونەوەی "جیاوازی خوازان" بوون، وێران و خاپوور کردو بەم کردەوە جنایەتکارانەیە، سەدان پیرو لاو وژن و منداڵیان کوشت.

بە گوێرەی دەنگ و باسی گەیشتوو، ناوچە بۆمباران کراوەکە، ئەو مەڵبەندەیە کە لە ژێر دەسەڵاتی خەباتگێرانی کوردستان دایە و حیزبی کۆمۆنیستی عیراقیش لەم ناوچانە خەبات دەکات.

هەر چەند بەقسەی کاربەدەستە رەسمیەکانی تورکیا، ئەم جنایەتە ئاشکرایەیان بۆیە کردوە لە خەباتگێرانی کوردی تورکیا کە گوێیا لە گوندێکی سەر سنوور ١٤ کەسیان کوشتوە، تۆڵ بستێننەوە. بەلام سەیرێکی رووداوەکان ئەم راستی بە دەردەخات کە ئەم کارەساتە گەلێك لە کردەوەیەکی "تۆڵە کردنەوە" داوێن درێژ ترە.

دەنگو باسی لە تورکیا وە دەگەن، رادەگەیەنن کە رێژیمی کەنعان ئێڤرین بە توندی خەریکە لە ناوچە رۆژهەڵاتەکانی تورکیا (کوردستان) لە مەڵبەندی هاو سنوور لە گەل ئێران و عیراق لەشکری بە هێز بکا. رۆژنامەی "میللیەت" چاپی تورکیا لە راپۆرتێکدا دەنووسی: لە شکری تورکیا خەریکە لە ناوچە سەر سنوورەکانی تورکیا و ئێران مین بچێنێ. سەرۆکی رێکخراوی پزشکی تورکیا گوتوویە، چەکی تازە و چەکو چۆڵێکی فرە بۆ ئەو مەڵبەندە ناردراوە و ئەژماری نیزامیانیش زیادی کردوە. ماوەیەك لە مەو بەر گۆڤاری ئەڵمانی "ئیشپیگل" نووسی کە سێ دەستە فرۆکەی شەرکەری اف-١٦ ی هێزی هەوایی ئەمریکا بۆ تورکیا گوێزراونەوە. هەر چەند کاربەدەستانی تورکیا ئەم خەبەرەیان وەدرۆ خستەوە. بەلام ئێستا هاو کات لە گەل ئەم جم وجۆڵە، راگەیەنراوە کە ئەم فرۆکانە تەنیا لە چوار چێوەی مانۆڕ دا چوونە تورکیا.

حاشا لەم راستی بە ناکرێ کە هێزە دیموکراتەکانی کوردستانی تورکیا تێکۆشانی خۆیان توند کردوە و کوردستانی تورکیاش وەك کوردستانی ئێران و عیراق نا ئارامە و تەنانەت رێبەرانی حکومەتی تورکیاش ناچار بوون کە لە کۆبونەوەی لە نۆرەبەدەر دا، لە وەزعی ناوچە بکۆڵنەوە. ٢٣ ی مانگی فیوریەی رابردوو، ئەو مەسەلەیە لە کۆبوونەوەی دەولەتی تورکیادا بە هاو بەشی ژەنراڵ ئێڤرین کەوتە بەر باس و لێکۆڵینەوە. هەواڵدەری ئەڵمانی رۆژاوا لە بارەی ئەم کۆبونەوەی دەولەتی تورکیادا دەنووسی: "بیرورای گشتی تورکیا وای لێك دەداتەوە کە ئەگەر ئێران لە شەری خەلیج دا سەرکەوێ، تورکیا بۆ ئەوە کە پێشگری لە پێك هاتنی دەولەتێکی کوردی بە هۆی ئێرانەوە بکا، ناوچە نەوتە لانیەکەی کەرکوك داگیر دەکات.

دیارە ئەوەی کە ئێران بیەوی مافی رەوای کوردەکانی عیراق بستێنێ، لە قسەو بەیت و باو بەدەر هیچی دیکە نیە. ٨ ساڵ شەرو خوێن رێژی وەحشیانە لە کوردستانی ئێران پێچەوانەی ئەم ئیدعایە نشان دەدا.

بەلام مەبەستی تورکیا لە پیادە کردنی ئەم نەخشەیە، بەجێ گەیاندنی ئەو "ئەرکە" یە کە وەك ئەندامێکی پەیمانی "ناتۆ" لەم ناوچە ئاڵۆزو گرنگەی جیهان دا وە ئەستوی خۆی گرتووە.

بێجگەلەوە، وادیارە تورکیا هێشتا لە کیس چوونی مەڵبەندی کەرکوك و موسڵی، پاش تێکچوونی حکومەتی عوسمانی باش بۆ هەزم نەکراوە. پێداویستی زێدەیی سوتەمەنیش برینە کۆنەکانی تورکیا دەبزوێنێتەوە. هێندێ دەنگ و باس رادەگەیەنن کە لەو بارەوە کە لایەکی دیکەش خەریکن بارمەتی بەو جم وجۆڵە بدەن. گۆڤاری ئینگلیزی "نیوستیەمن" دەنووسێ: ئەمریکا ئامادەیە لە جیاتی بە کار هێنانی "هێزی خێرا" لەم ناوچە ئاڵۆزەدا، لە بارەی ستراتیژیەوە گیانی "تۆڵە هەستاندنەوە" و مەیدانی کردەوەی پتر بداتە تورکیا. ئۆزاڵ سەرەك وەزیری تورکیا، لە سەفەری ئەمریکا نەیتوانی لە کۆبوونەوەی دەولەت دا بەشدار بێ کە باسی وەزعی ناوچەی دەکرد. بەلام سەفەرەکەش بێجگەلە روونکردنەوەی روانگە و بۆچوونی دەولەتەکەی شتێکی تر نەبۆ وەك دەزانین لە چاو پێکەوتنی ریگان دا، باسی تێکۆشانی نیزیك بوونەوە لە کۆماری ئیسلامی ئێرانی کردو لە سەر گرنگی ئێران لە ناوچەدا پێی داگرت. ریچارد نیکۆنیش لە چاو پێکەوتنی ئۆزاڵدا پرسیاری لە پێوەندی تورکیا لە گەل دراوسێکانی کردو ویستی بیرورای ئەو لە بارەی وەزعی ناوچە بزانێ. ئەلێکسەندر هێگ یش لەم پرس و لێکۆڵینەوە دا، دوانەکەوت.

رۆژنامەی "میللیەت" کاتی چاو پێکەوتنی ئۆزاڵ ونیکسون نووسی:

بۆ لاپەرەی ٨

پاشماوەی ل ١ رێژێمی فاشستی

لە بەیاننامەی بەرەی نیشتمانی دیموکراتی (بند - جود) ٤/١٧ دا گوتراوە: "لە گەل نیزیك بوونەوەی رووخانی دیکتاتۆری فاشی و سەرۆکەکەی سەددام حسین، رێژیمی بەعسی تاوانی کە ورەتر بەرامبەر مرۆڤایەتی و یاسای نێو نەتەوەیی دەکات. ئێستا بە تەواوی ئامانجی سەردانەکەی سەددامی تاوانبار بۆ پارێزگای موسڵ و شارەکانی کوردستان روون دەبێتەوە ... رێژیم لە ٤/١٥ چەکی کیمیاوی بە کار هێنا بەرامبەر دانیشتوانی ناوچە رزگار کراوەکانی سلێمانی و هەولێر کە ژیانی هەزاران کەسی خەڵکی بێ تاوانی خستۆتە مەترسیەوە و هەزار کەس کوژرا و بریندار بوە. هەر لەو کاتەشدا رێژیمی دیکتاتۆری دەسەر خەڵکی گوندەکانی ناوچەی دهۆك و نەینەوی (موسڵ) وەهەولێری کردوە، کە لە ماوەی بیست رۆژدا گوندەکانیان چۆڵ بکەن، ئەگینا دەوڵەت ئاو وکارەبایان لێ دەبڕێ وئابلوقەی ئابووریان بە سەردا دەسەپێنێ و خانوەکانیان وێران دەکا و دەسووتێنێ".

بەرەی نیشتمانی دیموکراتی بانگەوازی هەموو هێزە پێشکەوتنخوازەکان و رێکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکان و بیرو رای گشتی و رێکخراوی مافی مرۆڤەکان دەکا دەنگی نارەزایی خۆیان بەرامبەر ئەو تاوانەی حکومەتی عیراق دەر بڕن و داوای راگرتنی ئەو جنایەتە بکەن. میللەتی عیراق چاوەڕوانی بە دەنگ هاتن و پشتگیری دۆست و خێر خوازانە.

سکرتاریەتی بەرەی نیشتمانی لە بەیاننامە یەکدا بە هەموو لیژنەکانی "جود" لە دەرەوەی وڵاتی راگەیاندوەکە بیرو رای گشتی جیهان لە تاوانی رێژیمی بەعسی فاشی بەغدا ئاگادار بکەن. لە ئامۆژگاری سکرتاریەتی بەرەی "جود" دا گوتراوە:

"ئەو هێرشە هەموو ناوچەی کوردستانی گرتۆتەوە. لە پارێزگای دیالی موسڵ و کەرکوك و سلێمانی و هەولێر، بە مەبەستی دروست کردنی پشتێنی سلامەتی (تەسنیعت) ئابلوقەدانی ناوچەکانی هێزی جود و مەڵبەندە رزگار کراوەکان و ئۆپوزیسیۆنەکانی دیکە.

هەروەها داوا لە لایەنەکانی جود و یەکێتی نیشتمانی کوردستان و هێزە بەرگریەکانی دیکەی نیشتمانی دەکات، بۆ ڕێکخستنی کامپانی پشتگیری بیرو رای جیهانی لە گەلەکەمان و ریسواکردنی رێژیم و راگەیاندنی راستی رووداوەکان بەدەزگای بلاو کردنەوەی گشتی وسەندیکا و یەکێتیە کۆمەڵایەتیەکانی عەرەبی وجیهانی تێ بکۆشن.

هەر وەها هەموو هێزەکانی کوردستان لە ناوە وە و دەرەوەی وڵات سەبارەت بە جنایەتەکانی رێژیمی بەعسی بەغدا بۆ بیرو رای گشتی بەیانیان بلاو کردۆتەوە.

"سەردەمی نوێ" بەو بۆنەوە داوا لە هەموو هاونیشتمانانی کورد لە دەرەوەی وڵات دەکا لە ئاست ئەو جنایەتەی رێژیمی بەعسی بێ دەنگ و دوورە پەرێز دانەنیشن. هەر جۆرێکی بۆیان دەکرێ، دەنگی بێزاری خۆیان بە دنیا رابگەیەنن. لە گەل هێز و رێکخراوە دیموکرات و پێشکەوتنخوازەکان پێوەندی بگرن و سەرنجی بیرورای گشتی بۆ پشتگیری خەباتی رەوای گەلی کورد و مەحکوم کردنی حکومەتی خوێن خۆری بەغدا رابکێشن. بە نووسین و خۆ پیشاندان و ناردنی تێلگرام بۆ کۆر وکۆمەڵی نێو نەتەوەیی تاوان و جنایەتی رێژیمی دیکتاتۆری بەغدا لە قاو بدەن. •

كوردستان له‌ چاپه‌مه‌نیه‌كاندا

رۆژنامه‌ی كه‌یهان چاپی له‌ندەن له‌ ژماره‌ی ٦ ی مانگی مارسی خۆیدا راپۆرتێكی له‌ قه‌ولی رۆژنامه‌ی "ئیندی پێندێنت" چاپی له‌نده‌ن له‌ باره‌ی خه‌باتی كورده‌كان بلاو كردۆته‌وه‌ و ده‌ نووسێ:

"كورده‌كانی عیراق به‌ توند كردنی هێرش بۆ سه‌ر هێزه‌كانی عیراقی له‌ ناوچه‌ ویه‌ره‌ پێدانی په‌لاماری نیزامی له‌ ناوچه‌ شاخاویه‌كانی سه‌رووی ئه‌م ولاته‌، ورده‌ ورده‌ ده‌بن به‌ هۆی كز كردنی هه‌لكه‌وتی به‌رگری عیراق له‌ به‌رامبه‌ر كۆماری ئیسلامی دا.

كورده‌كانی عیراق كه‌ ئێران پشتیوانیان لێ ده‌كات و چه‌ك و جبه‌خانه‌یان ده‌داتێ و پاره‌یه‌كی زۆری ماڵی له‌ ئێران وه‌رده‌گرن، له‌ ماوه‌ی چه‌ند حه‌وتووی رابردوو دا، به‌ په‌لاماردانی بنكه‌ نیزامیه‌كانی گرنگی عیراق زیانێكی زۆریان پێ گه‌یاندوه‌ و له‌ به‌رامبه‌ر په‌لاماری ئێرانیه‌كاندا، هێز و توانای له‌شكری عیراقیان كه‌م كردۆته‌وه‌.

كورده‌كانی عیراق و چریكه‌ خه‌باتكاره‌كانیان كه‌ ناوی "پێشمه‌رگه‌"یان له‌ خۆ ناوه‌، له‌ ماوه‌ی چه‌ند مانگی رابردوو دا سه‌ره‌رای هه‌وای ناخۆش و ناله‌باری ناوچه‌، چه‌ند بنكه‌ی كارهبا وبنیاته‌ به‌رهه‌م‌هێنه‌كانی نه‌وتیان له‌ ناوچه‌ شاخاویه‌كانی سه‌روو په‌لامار داوه‌ و زیانێكی زۆریان پێ گه‌یاندوون.

رۆژنامه‌ی "ئیندی پێندێنت" به‌ نه‌قل له‌ سه‌ر چاوه‌ باوه‌ر پێكراوه‌ خه‌به‌ریه‌كانه‌وه‌ ده‌ نووسێ:

"نیزیكه‌ی ٣٥ هه‌زار سه‌ربازی عیراقی كه‌ ده‌ بوایه‌ له‌ گه‌ڵ هێزه‌كانی ئێرانی به‌ربه‌ره‌كانی بكه‌ن، به‌ توند و تیژی له‌ گه‌ڵ كورده‌كان پێوه‌ بوون خه‌ریكن خه‌باتی كورده‌كان سه‌ركوت بكه‌ن."

رۆژنامه‌ی ناو براو ده‌ نووسێ:

"عیراقیه‌كان بۆ تۆڵه‌ ساندنه‌وه‌ له‌ كورده‌كان تۆپخانه‌ و تانگ وفرۆكه‌ی جت و زرێپۆشیان به‌ كار هێناوه‌ و شارو گوندی كورده‌كانیان په‌لامار داوه‌ و خه‌لكی زۆریان كوشتوه‌ و بریندار كردوه‌. كۆڕه‌ ئاگاداره‌كان ئه‌ژماری كوژراوان له‌ سه‌دان كه‌س به‌ زیاتر ده‌ زانن. له‌ به‌رامبه‌ر ئه‌وه‌دا پارتیزانه‌ كورده‌كان خه‌باتی خوێناوی چه‌كداریان دژی سه‌ربازانی عیراقی توندو تیژ تر كردوه‌. به‌ گوێره‌ی راپۆرتی كۆڕه‌ باوه‌ر پێكراوه‌كان به‌ په‌لاماری ئه‌ و دوایه‌ی هێزه‌كانی ئێران له‌ به‌شی سه‌رووی عیراق به‌ هاوكاری كورده‌كان و بۆ به‌هێز كردنی ئه‌وان بوه‌. كورده‌كانی ئه‌م ناوچه‌ به‌ ئێستا له‌ گه‌ڵ هێزه‌كانی ئێرانی هاو كاری نیزیكیان هه‌یه‌.

راپۆرت ده‌ری رۆژنامه‌ی "ئیندی پێندێنت" ده‌نووسێ: "شه‌ری شه‌ش ساڵ و نیوی خه‌لیج جارێكی دیكه‌ش بۆته‌ هۆی هاتنه‌ گۆڕی خه‌باتی سه‌د ساڵه‌ی كورده‌كانی ناوچه‌ بۆ وه‌ده‌ست هێنانی خود موختاری وپان دامه‌زراندنی ولاتێكی سه‌ر به‌ خۆی كورد له‌ به‌شه‌كانی ئێران و عیراق و توركیا.

دوو رێكخراوی چالاكی كورد، به‌ ناوی **یه‌كیتی نیشتمانی كوردستان و حیزبی دیموكراتی كوردستان خه‌ریكی خه‌باتی چه‌كدارن. ئه‌م دوو حیزبه‌ ماوه‌یه‌ك له‌مه‌وبه‌ر پێكه‌وه‌ له‌ گه‌ڵ كۆماری ئیسلامی رێك كه‌وتوون و ده‌یانه‌وێ به‌ یارمه‌تی ئێران خه‌باتی دژی عیراق په‌ره‌ پێ بده‌ن و نێوان ناخۆشی ١١ ساڵه‌ی خۆیان كۆتایی پێ بێنن.**

رۆژنامه‌ی ناو براو ده‌ نووسێ:

یه‌كیتی و هاو پێوه‌ندی كورده‌كانی عیراق له‌ گه‌ڵ ئێران كارێكی دژواربوه‌ كورده‌كان له‌ بیریان نه‌چۆته‌وه‌ كه‌ له‌ پێش شۆڕش و دوای شۆڕشیش ئێران زه‌ختێكی زۆری بۆ هێناون. ئه‌وان له‌ سه‌ر ئه‌و باوه‌ره‌ن كه‌ ئێرانیه‌كانیش به‌ قه‌د عیراقیه‌كان بێ ره‌حمانه‌ له‌ گه‌ل كورده‌كان بزووتوونه‌وه‌. له‌ لایێكی دیكه‌وه‌ هێندێ له‌ كورده‌كان له‌ ژێر سێبه‌ری عیراق دان و دژی كۆماری ئیسلامی شه‌ر ده‌كه‌ن. ئه‌م ده‌سته‌یه‌ له‌ ژێر رێبه‌رایه‌تی عبدالرحمانی قاسملوو له‌ حیزبی دیموكرات دان.

كورده‌كانی ناوچه‌كانی هاو سنووری عیراق و توركیا، هه‌روه‌ها له‌ نێو توركیاش له‌ گه‌ڵ ده‌وڵه‌تی توركیا له‌ شه‌ر دان. فرۆكه‌كانی توركیا به‌ هاو ده‌نگی عیراق چه‌ند جار گونده‌كانی كوردستانی عیراقیان په‌لامارداوه‌ و گه‌لێكیان كوشتوه‌ و بریندار كردوه‌.

چاوه‌دێره‌ سیاسیه‌كان له‌ سه‌ر ئه‌و باوه‌ره‌ن كه‌ شه‌ری ئێستای ئێران وعیراق ده‌رفه‌تێكی گه‌وره‌ی بۆ كورده‌كان پێك هێناوه‌ تا ناكۆكی خۆیان وه‌لا بنێن و به‌ كه‌ڵك وه‌رگرتن له‌ هه‌ل ومه‌رجی پێك هاتوو پاڵ وێك بده‌ن. ئه‌م پاڵ وێك دانه‌ و یه‌كیتی "ئیحتمالی" به‌ له‌وانه‌یه‌ بۆ هه‌وه‌ڵین جار له‌ ماوه‌ی ساڵانی دوایی دا ببێته‌ هۆی شكڵ گرتنی بزووتنه‌وه‌ی سیاسی جیا له‌و ده‌وڵه‌تانه‌ كه‌ به‌ سه‌ر كوردستان دا زاڵن.

له‌ ماوه‌ی چه‌ند مانگی دوایی‌دا حیزبه‌كانی ژێر رێبه‌ری جه‌لال تاله‌بانی و مه‌سعود بارزانی وپستوویانه‌ له‌ گه‌ڵ حیزبی كرێكاری كوردستان یه‌ك بگرن كه‌ له‌ لایه‌ن سووریاوه‌ پشتیوانی لێ ده‌كرێ. ئه‌ندامانی [illegible]

براو ده‌ توانن ٢٥ هه‌زار پارتیزان رێك بخه‌ن. ئه‌م پارتیزانانه‌ به‌ راكێتی دژی فرۆكه‌ ده‌سكردی سۆڤیه‌ت و تۆپی ئه‌مریكایی و چه‌كی دیكه‌ چه‌كدارن كه‌ ئێران و سوریا و لیبی پێیان ده‌ده‌ن.

له‌ ماوه‌ی دووساڵی رابردوودا ئه‌م سێ حیزبه‌ ناوچه‌ی ژێر ده‌سه‌ڵاتی خۆیان په‌ره‌ پێ داوه‌ و مه‌ودایه‌كی نیزیكی شازده‌ هه‌زار كیلو میتریان له‌ سه‌رووی عیراق خستۆته‌ ژێر ده‌ستی خۆیانه‌وه‌. ئه‌م پارتیزانانه‌ بۆ مه‌یدان و گاز و بۆرییه‌ نه‌وتیه‌كانی كه‌ركوك و بۆخه‌تی لوله‌ نه‌وتی عیراق - توركیا به‌ هه‌ره‌شه‌ به‌ كه‌ گه‌وره‌ ده‌ ژمێردرێن.

به‌ له‌به‌ر چاو گرتنی پێداویستی گرنگی ماڵی عیراق و راده‌ی قه‌رزداری و موخاریجی قورسی شه‌ر كه‌ هه‌موویان ئه‌ شێ له‌ فرۆشتنی نه‌وت دابین بكرێن هه‌ر هه‌ره‌شه‌یه‌كی له‌ لوله‌ی نه‌وتی عیراق - توركیا بكرێ [illegible]

هه‌ره‌شه‌یه‌ له‌ شاره‌گی ژیانی ئابووری وسیاسی ئه‌م ولاته‌.

كورده‌كان بێجگه‌ له‌ په‌لاماردانی بنیاته‌كانی نه‌وتی كه‌ركوك، رێگای كه‌ركوك بۆ توركیاشیان چه‌ند جار په‌لامار داوه‌ و رێگایان بڕیوه‌. زۆر له‌ شار و گونده‌كان و ته‌نانه‌ت پادگانی نیزامی عیراقیشیان په‌لامار داوه‌. له‌ ماوه‌ی چه‌ند مانگی رابردوودا سه‌دان سه‌ربازی كورد له‌ شكری عیراقیان به‌ جێ هێشتوه‌ و ره‌ گه‌ڵ پارتیزانه‌ كورده‌كان كه‌وتوون.

رۆژنامه‌ی ناو براو ده‌ نووسێ:

كورده‌كان باش ئاگادارن كه‌ وه‌رگرتنی یارمه‌تی له‌ ئێران بۆ گه‌یشتن به‌ سه‌ر كه‌وتن دژی عیراق له‌وانه‌یه‌ خه‌باته‌ تی ئێرانیه‌كانی به‌ دواوه‌ بێ. كاره‌ساتی ئاوا له‌ مێژووی پڕ له‌ هه‌وراز و نشێوی كورده‌كان دا زۆر جار

پاشماوه‌ی ل ١ له‌گه‌ڵ ئارمانجی:

ئه‌وان لایان وا یه‌ نه‌ك هه‌ر له‌ ئێران دا هیچ گه‌ل و نه‌ته‌وه‌ی جیواز نین، به‌ لكوو له‌ سه‌رانسه‌ری جیهاندا فه‌رقی ره‌گه‌ز وزمان و فه‌رهه‌نگ و داب و شوێنی میلله‌تان ته‌نیا به‌ **"كافر و موسلمان"** دیاری ده‌كرێ، دیاره‌ مه‌به‌ستیشیان له‌ ئیسلام ئایینی شیعه‌ و به‌ ره‌ده‌ستیی وه‌ل راكێشان بۆ ئه‌مری **"ئیمام و ولایه‌تی فه‌قیه‌"** هه‌. ئه‌وه‌ی له‌ ئه‌مری ئیمام و **ولایه‌تی فه‌قیه‌**"بچێته‌ ده‌ر به‌ مه‌زه‌به‌ ئه‌وان ئیسلام نیه‌. ئه‌وه‌ له‌ باری بناخه‌ و فه‌وارەی ئێستای رێژیمی ئێران، به‌ لام له‌ باری سیاسی و كومه‌لایه‌تیه‌وه‌، مه‌سه‌له‌ی ئازادیه‌ دیموكراتیه‌كان و مافی میلله‌تانه‌وه‌، به‌ تایبه‌ت هه‌لوێست له‌ ئاست مه‌سه‌له‌ی كورد و مافه‌ ره‌واكانی. كه‌س نتوانی حاشا له‌وه‌ بكات كه‌ ئێستا ئێران به‌ شێوه‌ی حكومه‌ تگه‌لی سه‌ده‌كانی نێوه‌راست به‌ رێوه‌ ده‌ چێ. گشت شوێنه‌وارێكی ئازادی و دیموكراسی وده‌ربڕینی بیرو باوه‌ر و بلاو كردنه‌وه‌ی چاپه‌مه‌نی و حیزب و رێكخراوی سیاسی له‌ ژێر سه‌ر نیزه‌ و چه‌كمه‌ی پاسدار و به‌سیج و كومیته‌ و حیزبو لڵاو ئاروڵا و ساواما دا پێ شێل كراوه‌.

بێجگه‌ له‌ شه‌ری ئێران و عیراق كه‌ به‌ ره‌هه‌مه‌كه‌ی بۆته‌ پتر له‌ نیو میلیون كوژراو ونیزیكه‌ی دوومیلیون بریندار و سه‌قه‌ت و نه‌قوستان و بێ شوێن و به‌ دیل گیراو، بۆته‌ هۆی ویرانی بنیاته‌ ئابووریه‌كان و چه‌ند هه‌زار شارو گوندی ولات، ئه‌وه‌ حه‌وت ساڵی ره‌ به‌ قیشه‌ شه‌رێكی نارهوا و ماڵ وێران كه‌ری به‌ سه‌ر گه‌لی كورد دا سه‌پاندوه‌.

له‌و ماوه‌یه‌ دا پتر له‌ ٥٠ هه‌زار كه‌سی بێ چه‌ك و بێ تاوان به‌ كوشتاری به‌ كومه‌ڵ و به‌ بۆمباران و گولله‌ باران وله‌ داردان له‌ لایه‌ن كۆماری ئیسلامی ئێرانه‌وه‌ كوژراون. پتر له‌ چوار هه‌زار پێشمه‌رگه‌، كه‌ بۆپاراستنی شه‌ره‌ف و كه‌رامه‌تی نه‌ته‌وه‌كه‌یان و بۆ وه‌ده‌ست هێنانی لانی كه‌می مافی ره‌وای نه‌ته‌وایه‌تیی چه‌كیان هه‌لگرتبوو، ئه‌هید كراون. كوردستان كراوه‌ته‌ ناوچه‌یه‌كی نیزامی داگیر كراو، به‌ گوێره‌ی سه‌نه‌دو به‌لگه‌ی هێزه‌ دیموكراته‌كانی كوردستان پتر له‌ دوو هه‌زار پێگه‌ و بنكه‌ی له‌شكر و پاسدار به‌ كوردستان دا بلاو كراونه‌وه‌. كه‌م گوند و ئاوایی كوردستان هه‌ن كه‌ نه‌ كرابنه‌ بنكه‌ی پاسداران و هه‌موو ژیان و چاره‌ نووس و رابوون ودانیشتنی خه‌لكیان نه‌ خستبێته‌ ژێر چاوه‌ دێرییه‌وه‌.

بێجگه‌ له‌ گه‌لی كورد كه‌ بۆ وه‌ده‌ست هێنانی مافی ره‌وای خۆی چه‌ك ی ده‌ست داوه‌ تێ، ته‌واوی هێزه‌ دیموكرات و پێشكه‌وتنخوازه‌كانی ئێرانیش كاكڵ و نێوه‌رۆكی ئه‌م رێژیمه‌یان ناسیوه‌ و دروشمی رووخانی ئه‌و حكوومه‌ته‌ كۆنه‌ په‌رسته‌یان هه‌لگرتووه‌ به‌ شێوه‌ و رێگای جۆر به‌ جۆر بۆ پێچانه‌وه‌ی دام و ده‌زگای سیستمی **"ولایه‌تی فه‌قیه‌"** خه‌بات ده‌كه‌ن.

له‌ هه‌ل و مه‌رجێكی ئاوادا، چه‌ند ماموستای ئایینی و چه‌ند نووسه‌ر و شاعیر وكوردی زان، له‌ شاری مهابادی خوێناوی **ئه‌و شاره‌ی كه‌ فه‌رمانی له‌ سه‌ر ده‌را ویران بكرێ و له‌ جێگای ئه‌و خه‌ یار و ته‌ ماته‌ بچێنن**)كۆ ده‌ بنه‌وه‌

بۆ لاپه‌ره‌ی ٦

گۆشەی ئەدەب

دیاری خوێناوی : نووسینی هیوا

ئێوارە یەکی پایز ،گزە بای تورە وبەتین، خۆی بە پەنجە ڕەحمالیکی تاریکو بچکۆلانەی خێزانیکی هەژاری کوردەواریدا ئەداو وەک هەموو زۆرداریکی بێ ڕوحم بولەز و قینی مە ڕگەهێنی خۆی بەسەر ئەو خانوە قوڕینە دادەنواند . ئێوارە بوو ، لادێ کش و مات ، بێدەنگی چواردەوری ئاوەدانی تەنی بوو .گەلای رەنگ زەردی دارەکان وردە وردە لە ئاست گزە بادا کرنوشیان دەکرد و دەوەرین. شەقەی نایلونی سەر گوێچکە بانی خانوەکانی ئاوایی تێکەل بە هاژەی ڕوبار و دەنگی چوار پێیانی ئاوەدانی دە بوو . سەمفونی مەرگ وهەژاری و دەسەلاتی زۆردار بوو . دەنگی قاژە و قریوەی ئاسایی ژیانی لادێ نەدەهات.پەردەی خەم و پەژارە ناوچەی داپۆشیبوو . نە کارە کاری بزن و مەڕ ئەهاتە گوێ و نە خرینگەی بازنەی کابانی کێل گەردن، نە دیمەنی لاوی دلتەڕی سەر گوێیانان دەهاتە بەر چاو و نە نازی کچانەی خودای جوانی لە ڕێی کانی دا .

لە قوژبنی خانوە پچکۆلە کەدا ژنێک و چوار منالی وردیلانە بە سکی برسی چاوە ڕوان بوون . چاوە ڕوانی هاتنەوەی کە سێک کە بە هاتنەوەی خۆی چرای هیوا لە مالدا داگیرسێنێ و بە تینی خۆشەویستی سارد و سری خانوەکەیان لەناو بەرێ. چاوەڕوانی ڕەنجدەری دەست قەلەشاوی نان هێنەرەوە ، هومێد و پشتیوان و سەر پەرست و ڕووناکی بوون.

دایکی دلسۆز و کەم تەمەنی تێک شکاو ڕەنج و زەحمەت و کوێرەوەری لە قەلافەت دەباری، کز و داماو منالە کانی لە ئامێز دەگرت و مزگێنی گەڕانەوەی باوکی مندالانی بە جگەر گۆشەکانی ئەدا و لە کاتی فرمێسک هەلوەراندن دا دەیگوت :

" خەم مەخۆن، باوکتان چۆتە گەرمێن، قەندمان نەمابوو، ئاردیش تەواو ببوو، چلکێک ڕۆنمان شک نەدەبرد. باوکتان دێتەوە، ئەو شتانە دێنێ و کەوشی جوانیشتان بۆ دێنێ، کەوشی سوور، چەکمەی‌شین بۆ هەموتان دێنێ . بخەونڕۆلە کانم بخەون،تا سبەینێ لە خەو هەلدەستن باوکتان گەڕاوەتەوەو کەوشی بۆ هێناون. بخەون ئازیزەکانم ، باوکتان لە کاروانە ، کاروانی گەرمێن ،ئەگەرچی ڕێگا سەخت و ناخۆشە، هەلدێرە ، ژاندارم و پاسدار و عەسکەر بۆ ڕاووڕوت و کوشت و برین لە ڕێگادا خۆیان لە [illegible] بەلام باوکتان شارەزایە و مەردی ئەو مەیدانانە یە. باوکتان شێری چیاو هەردە، ئەهولی قینە وترسی لەو تا لانجیانە نیە . بخەولا ڕۆلەکانم باوکتان دێتە وە، دەگەڕێتەوە.

گیابەند و هەلمەت بە خەیالی کەوشە سوور و شینە کانیان لە دنیای منالانەی خۆیاندا نوقم بوون و لە ناو ئەهولی دەریای خەیالدا ، سەر مەست بە یاریکایە لە گەل منالانی گوندی و هاتووچۆ لە نێو کۆلانان و سەربانان سەربان کردەوە تا سبەینێ هاوڕێلە گەل ڕووناکی ڕۆژێکی تر لە ژیانی ڕەشیان، قەلافەتی باوکیان لە گەل کەوشی جوان لە ئامێز گرن . نە سرینی قسە خۆش بە ڕاوێژێکی جوان و شیرین دایکی دلنیا کرد سبەینێ کە کەوشی تازەی بۆ هات بچێتە کانی و ئاو بێنێ. بەلام شۆرش کوڕی ١٢ سالە هیوای دوا ڕۆژی دایکی دلسۆز بە لاواندنەوەکانی دایکی کولی دلی دانەمرکا و خەو و خۆراکی لێ هەلگیرا بوو و هێشتا بە بێتاقایکی چاوە ڕوانی دەخستە ژێر پرسیارە وە .

دایە ! دایکی شیرینم پێم بلێ تو خوا باوکم کەی ئەگەڕێتە وە. تو بلێی کاروان تووشی ساردی و سەختە تی نە بێ؟ تو بلێی کاروان لە داوی داگیر کەرانی خوێن مژی کوردستان نە کەوێ؟ دایکە دلسۆزە کەم وەلامم بدەوە، باوکم کەی دە گەڕێتە وە؟ من چاوە ڕوانی کەوشی سوورنیم من چاوەڕوانی دەستە گەرمەکانی باوکمم کە کاکۆلەکانم بلاوێنێتە وە . من چاوە ڕوانی باوە شی باوکمم گەرمم دابێنێ. من چاوەڕوانی ئاموژگاری باوکمم کە ئەمشە وبش وەک ئەوانی تر دەرسی جەرگی زەوی دڕین و نە سەرەوتن بۆ بژیو سەقلا و دەرسی مردن بۆ ژیان و نە ژین بۆ مرڵا فێرم بکات . ،دایە باوکم کەی دێتە وە؟

ـ دلنیا بە شورش ، شۆرشی خۆشەویستم باوکت شارەزای ڕێگایە، پیاوی بەندەنو چر و کێوە، پیرە هەلۆی کەمز و کێوی ئەم کوردستانە یە، ئەو فێرە کە چۆن بە گژ ڕق و قینی سروشت دابچێتە وە . باوکت فێرە هەموو هەورازێک ببڕێ، فێرە کەمین تێک بشکێنێ. ئەو لە دەست چە رخی چەپ گەرد نە بە زبوە و نابەزێو بە هۆی ئارەق وتین وهێزیشان و پیل شەڕ لە گەل مردن دە کات و بژیو بۆ ئێوە دە ستێنێ. باوکت دە گەڕێتە وە.

باوکت لە نێو ژانی دیلی و پەژارە وەبەنەت ڕاچە نیوە و لە کاروانی گەرمێن لە نێو ئاگری چەکی ڕێگرە کاندا دەگەر [illegible]

بەلام دایکی ئەوبندار و دەستە وئەژنۆ فرمێسکی هەلدەوەراند و باش دەیزانی کاروان تووشی کارەساتێکی ناخۆش بوە و بۆیە تا ئێستا نە گەیوەتە وە.

لەچاو قوچانێکدا بیری هاتەوە کە تا ئێستا چەند کەس لە کاروان نەگەڕاونەوە . منالە هەتیوەکانی هاتەوە یادکە باوکیان لە کاروان نەگەڕاونە وە. خالە حەمەی جیرانیانی هاتەوە یاد کە مانگی ڕابردوو لە کاروان بە دەستی پاسدارەکانی کۆماری ئیسلامی بە ناهەق کوژرا کاک مەحمودی هاتەوە بیر لە کاتێکدا تازە ژنی هێنا بوو لە گەرمێن بە دەستی عەسکەرە کورد کوژەکانی بە عسیفاشیست کوژراو ئێستاش تەرمەکەی نە دۆزراوە تەوە. فەقێ ڕەسولی کە وتە وەبیر کە گوللەی جاشە خۆفرۆشەکانی پشدەر سینگیان دڕی و کەس نە ی دیتەوە .بەدەم [illegible]

نی خۆی، لە داهاتووی منالەکانی لە چارە نووسێک کە بە سەریاندا سە پێرا وە بیری دە کردە وە کە بۆ چی ئێمە لە ولاتی خۆماندا ، لە خاکی خۆماندا قاچاخین بۆ . بۆ . لە ولاتی خۆماندا بێگانی ڕێمان پێ دەگرێ؟ بۆ لێمان ناگە ڕێن بۆ خۆمان بژین؟ تاکەی کوردستان بە چەکمە ی داگیر کەران پێ شێل بکرێ، تاکەی مافمان بخورێ؟ بۆ . بۆ بە کام تاوان ؟ بە پێی کام یاسا ؟ بۆ گلە گوێی لە هاوارمان نیە؟

\+\+\+\+ \+\+\+\+\+

کاروان لە گەرمێنە وە بەرەو کوێستان وە ڕێ کە وت. پێداویستیەکان جێبەجێ کرابوون، شەوق و شادی بەرەو مال چوونە وەدلی کارۆنچیەکانی داگرتبوو. بە قەمچی لێدان سینگی پێ دەشت و چیا و کوێستانە بە فراوانیەکانیان دە بڕی.

بۆ لاپەڕە ی ٨

برای بەڕێز کاک ئەپوول ئەم پارچە هەلبەستەی بۆ ناردووین ،لە گەل سوپاس بۆ هاوکاری ،ئەوا بلاوی دە کەینە وە .

هەلۆیست

وەک هەلۆ بێ . . .
بە رەو کوردستان
کە وتمە بال ئەقان
کوێم لە قاسپە ی کەوان بوو
لە گرموو هۆڕی تۆپان بوو
لە شین و ڕۆ ڕۆی دایکان بوو
کە سێ بە خۆی هەلنە گرتم
یا مۆیی یان لێ دە کردم !
قیژاندیان بە سە ر سە رما
وتیان بڕۆ !
هیچ نرخت لای ئێمە نە ما
تۆ ڕاتکردوە
تۆ ئێمە ت لە کاتێکی زۆر ناسکدا
بە جێ هێشتوە
منیش وتم :
ئە یداتان بووم
بۆ یە هاتووم
من تەنیا نیم . . . ئێمە زۆرین
زۆرێکی یە کجار نە لۆرین !
بۆ یە هاتووم
تا بزانم ڕاتان چی یە؟
وتیان بڕۆ
ئێوە ش یە بن باکمان نیە
بڕۆن
خە می خۆتان بخۆن
بڕۆن . . چیتر ناومان مە بە ن
وەک خۆتان ڕیسوا مان مە کە ن
بڕۆن ئێمە لێتو بێ بە ڕین
بە سەر دانیش سە رمان مە دە ن
بۆ لای دایکم سە رم هە لگرت . .
وتم ئە ی تۆ ؟
وەک ژیلە مۆ
گە ش داگە ڕا
ڕە ش هە لگە ڕا
ئارە قی لە لەش داچۆڕا
دەموو چاوی گرژ ببوو
هە سووی قین بوو
وتم دایە . .
بێ تۆ خە و لە چاوم نایە
بیکە بۆ خاتری ئە م خوایە
کاری من ئاوا دەق ببوو
دایکیش دلی لێم ڕە ق ببوو !
دە ری کردم !
وتی بڕۆ
نە گبە تی تۆ
خۆتان بە دیلی ڕاهێنا
سە ری ئێمە شتان داهێنا
لە بیرتە کاتێ ڕۆیشتی ؟
دە ستی خۆم نایە سە ر پشتی
وتم بڕۆ سە گە ڕێوە
هاو ڕێکانت وان بە ڕێوە
بۆ چی لە کاروان دابڕای ؟
هە ی داڕزای
هە ی مل شکای
چاو ڕووم نە بوو . نوتقم گیرا
خۆم لە پڕمە ی گریانم دا !

هەواڵنامەی کتێب

پاشماوه‌ی ل ٢

كونگره‌ی ١٩ی ***

پێوه‌ندی پێته‌ و دابین بكرێ . ئه‌وریكخرا وه‌ كه‌ توانیویه‌تی ئیزیكه‌ی ١٠ ملیۆن خوێندكار له‌ سه‌رانسه‌ری جیهان دا له‌ ریزی خۆدا كۆبكاته‌ وه‌ و خه‌باتی دژی ئیمپریالیستی، دژی شه‌ڕ و بۆ ئاشتی جیهانی و بۆ یارمه‌تی به‌ جولانه‌وه‌ی رزگاریخوازی گه‌لانی بن ده‌ست رێك بخات . پێوه‌ندی گرتن له‌ گه‌ل ئه‌و رێك خراوه‌ جیهانیه‌ و هه‌ول دان بۆ ئه‌وه‌ كه‌ خوێندكارانی كورد له‌ ئوروپا به‌ هه‌موو دسته‌ و رێكخراوه‌ جیاوازه‌ كانه‌ وه‌ له‌ كۆمه‌له‌ یه‌ كدا یه‌ ك بگرن وببن به‌ ئه‌ندام له‌ یه‌كێتی خوێندكارانی جیهانی دا ، هه‌ نگاوێكی پیرۆزه‌ ویارمه‌تیه‌ به‌ جولانه‌ وه‌ی خوێندكارانی كورد له‌هه‌موو پارێكه‌ وه‌ .

هاورێ یانی به‌ رێز

خه‌باتی رزگاریخوازی میلله‌ته‌كه‌مان به‌ قۆناخێكی دژواردا تێ ده‌په‌رێ. دوژمنانی گه‌لی كورد، دوژمنانی ئازادی و مرۆڤایه‌تی له‌ هه‌موو لاوه‌ به‌ شێوه‌ی جۆر به‌ جۆر بۆ لێدان و سه‌ركوت كردن و له‌ رێ لادانی جولانه‌ وه‌ی رزگاریخوازی كورد وه‌ خۆ كه‌ وتوون. ئه‌گه‌ر له‌ لایه‌ك راسته‌ وخۆ بۆمباران و كوشتاری به‌ كۆمه‌ ل و قه‌لاچۆ كردنی كوردیان كردۆته‌ سیاسه‌تی رۆژانه‌، له‌ لایه‌ كی دیكه‌ وه‌ سیاسه‌تی فێل وده‌ هۆ و فریو یان گرتۆته‌ به‌ر و گۆیا دلسۆز و خه‌ مخۆری كوردن و یارمه‌تی ده‌ده‌ن. ده‌ یانه‌ وێ له‌م رێگایه‌وه‌ جارێكی دیكه‌ ش ده‌ستی كورد به‌ زاخا كه‌ ن و تۆی ناكۆكی و دووبه‌ ره‌ كی له‌ نێو كوردا بچێنن و خه‌باتی ره‌وا و تێكوشان و فیداكاری گه‌ له‌ كه‌ مان به‌ بادا بده‌ ن . له‌ م هه‌ل و مه‌ رجه‌ دایه‌ كه‌ وریایی و تێكوشانی خوێندكاران ولاوان ده‌ بێته‌ ئه‌ ركێكی پێویست. زه‌ حمه‌ تكێشانی ولاته‌ كه‌ مان كه‌ له‌ ژێر په‌لاماری دوژمنان دا به‌ر به‌ره‌ كانی ده‌ كه‌ن، به‌ هه‌ ق چاویان ده‌ برنه‌ هه‌ لوێست و بۆ چوون و خه‌ بات و تێكوشانی رۆڵه‌ كانیان له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولات .

گومانم له‌ وه‌دا نیه‌ كه‌ كۆمه‌ له‌ ی خوێندكاران له‌ ئوروپا ده‌ توانێ و ده‌ بێ هێزی خوێندكاران ولاوانی كورد له‌ رچه‌ و رێبازێكی پێشكه‌وتنخوازانه‌دا كۆ بكاته‌ وه‌ و له‌ م رێگایه‌ وه‌ یارمه‌ تی پێوه‌ست به‌ جولانه‌ وه‌ی رزگاریخوازی گه‌له‌ كه‌مان بكات .

سه‌ ركه‌ وێ خه‌ بات و تێكوشانی یه‌ ككرتووی خوێندكاران و لاوانی كورد له‌ كوردستان وله‌ ده‌ره‌وه‌ی ولات .

كونگره‌ی ١٩ ای كۆمه‌له‌ی خوێندكارانی كورد پاش چوار رۆژ وتو وێژ له‌ سه‌ر پرۆگرام و كاری رابردوو وتێكۆشانی داهاتو به‌ گیانێكی برایانه‌ و له‌ هه‌وایه‌كی دیموكراسیانه‌ دا به‌ په‌سند كردنی گه‌ لێك بریاری گرنگ و سلاو بۆ هێزه‌ دیموكراتیه‌ كانی كورد و جیهان كاری خۆی كۆتایی پێ هێنا .

هێندی له‌ بریاره‌ گرنگه‌ كانی په‌سند كراوی كونگره‌ :

- تێكوشان بۆ یه‌ ككرتنه‌وه‌ی كۆمه‌ له‌ ی خوێندكارانی كورد
- پشتیوانی له‌ جولانه‌وه‌ی چه‌ كداری له‌ كوردستان و یارمه‌تی به‌ جولانه‌ وه‌ .
- پشتیوانی له‌ خه‌باتی رزگاریخوازانه‌ی نه‌ ته‌وه‌ی كورد له‌ هه‌ موو به‌شه‌كانی كوردستان بۆ وه‌ده‌ست هێنانی مافی ره‌وا به‌ مافی دیاری كردنی چاره‌ نووسه‌ وه‌ .
- پشتیوانی له‌ تێكوشانی حیزبه‌ كوردیه‌ كان بۆ رێك كه‌وتن و خه‌باتی هاوبه‌ش و نه‌ هێشتنی ناكوكی و دووبه‌ ره‌كی .
- مه‌ حكوم كردنی سیاسه‌تی شوّفینیستی و ئازار و ئه‌ شكنجه‌ی كورده‌كان و راگوا ستنیان
- مه‌ حكوم كردنی شه‌ ری ئیران و عیراق
- مه‌ حكوم كردنی رێژیمه‌ دیكتاتوره‌كانی ئیران و توركیا و عیراق سه‌باره‌ت به‌ په‌ لاماردانی كوردستان و كوشتار و راو-نانی كورده‌كان .
- پشتیوانی له‌ ئاشتی جیهانی و سیاسه‌تی ئاشتیخوازانه‌ی یه‌ كیتی سۆڤیێت و ولاتانی سوسیالیستی .
- مه‌ حكوم كردنی ئه‌و رێژیمه‌ دیكتاتورو كۆنه‌ په‌رستانه‌ی كه‌ كورد ده‌ چه‌وسێننه‌ وه‌ .
- پشتیوانی له‌ خه‌ باتی گه‌ لی عه‌ ره‌بی فه‌ له‌ ستین . و گه‌ لێك بریاری گرنگی دیكه‌ .

* *

پاشماوه‌ی ل ٤

له‌ گه‌ڵ ئارمانجی به‌ڕێز

و یان كۆ ده‌ كرێته‌ وه‌ و "یه‌ كه‌ مین كۆنگره‌ی فه‌ رهه‌ نگی ئه‌ ده‌بی كوردی" پێك دێنن . له‌ جه‌ وهه‌ر دا كۆبوونه‌ وه‌ و باسكردنی زمان و ئه‌ده‌بی كوردی به‌ كارێكی خه‌ راپ دانانرێ و ئێمه‌ ش له‌ دژی ناوه‌ ستین . به‌لام ئه‌ گه‌ر باسكردنی ئه‌ م كونگره‌یه‌ به‌ شێوه‌ یه‌كی بابه‌تی نه‌ بێ ر لایه‌ نه‌كانی له‌ بار و ناله‌ باری ئی نه‌ كرێته‌ وه‌ و له‌ گه‌ل باسكردنی ئاكار و سیاسه‌تی رێژیمی كوماری ئیسلامی روون نه‌ كرێته‌ وه‌، له‌ وانه‌ یه‌ زۆر كه‌سی ساویلكه‌ و نا ئاگا و بێ خه‌ به‌ ر له‌ كاره‌ ساته‌ كان فریو بخۆن و ئه‌ م باسكردنه‌ ش ببێته‌ پاكانه‌ یه‌ك بۆ رێژیمی كورد كوژ و دژی گه‌ لی كوماری ئیسلامی ئیران .

كونگره‌ی فه‌رهه‌نگی ئه‌ده‌بی كوردی وتوو وێژو لێكدانه‌ وه‌ و بۆ چوونه‌ كانی له‌ چوار چێوه‌ی "جوانی عارفانه‌ی ئه‌ده‌ بی كوردی" و زمان فولكلوردا ته‌ نگه‌ به‌ ر كراوه‌. ئه‌وه‌ش خۆی هه‌ نگاوێكی خه‌ راپ نیه‌ و ناكرێ دژی بوه‌ستین . به‌لام داخوا ده‌ردی ئه‌وڕۆی میلله‌تی ئێمه‌ ته‌ نیا باسكردنی "ئه‌ده‌بی جوانی عارفانه‌" یه‌ . داخوا قه‌ له‌ م وزمان و تێكۆشان وزانیاری ماموستا و نووسه‌ر و شاعیر و كوردی زانی كورد، ته‌ نیا ده‌بێ بۆ فولكلور و باسی مریشكه‌ قو ته‌ و زاوه‌كه‌ و و رده‌ حكایه‌ تانه‌ وه‌ ته‌ نگه‌ به‌ ر بكرێ؟. داخوا پتر له‌ ٥٠ هه‌ زار كه‌ س له‌ رێگای ئه‌وه‌ دا گیانی به‌ خت كردوه‌ كه‌ به‌ سه‌ له‌ ی كورد ببێته‌ باسی " فولكلور و به‌ یت و باوی عامیانه‌ و هێنانه‌وه‌ی چه‌ ند ئایه‌ تو حه‌ دیسی سازكراو وداتاشراو ؟.

لێره‌ دا به‌ به‌ ست ئه‌ وه‌ نیه‌ كه‌ تێكۆشان بۆ زیندوو كردنه‌ وه‌ و به‌ رهه‌م هێنانی باره‌ باته‌ كانی فولكلور و ئه‌ده‌بی كوردی به‌ كه‌م دانرێ. ئێمه‌ راستیه‌ ش روون نه‌ كه‌ ینه‌ وه‌ كه‌ رێژیمی كوماری ئیسلامی له‌ پێك هێنانی ئه‌م كونگره‌ یه‌دا مه‌ به‌ستی تایبه‌تی و ئامانجی ئه‌ وام فریوی هه‌ یه‌ . رێژیم كه‌ سه‌ باره‌ ت به‌ سیاسه‌تی دژی گه‌ لی و له‌ ژێر زه‌ ختی خه‌ باتی هێزه‌ دیموكراته‌ كانی كوردستان و به‌رورای گشتی گه‌ لی كورد دا ، ناتوانی چیتر خۆ له‌ داخوازیه‌ فه‌رهه‌ نگیه‌ كانی كورد گێل بكا، ویستویه‌تی به‌ و كاره‌ و له‌ رێگا به‌ شدار بوه‌ كانی كونگره‌ وه‌ پاكانه‌ بۆ ئه‌و هه‌ موو تاوان و جنایه‌ته‌ بكات كه‌ له‌ كوردستان كردوویه‌تی . با بزانین سه‌ر وتاری گۆڤاری "سروه‌" كه‌ به‌ بۆنه‌ی پێك هاتنی كونگره‌ وه‌ نووسراوه‌ ده‌ڵێ چی؟ : " پێك هاتنی ئه‌م كونگره‌ له‌ وه‌ ها هه‌ ل و مه‌ رجێك دا دیارده‌ یه‌كی روون وئاشكرایه‌ بۆ ساخی و پته‌ وی ده‌رزی ئامانج و هه‌ ستی به‌ شه‌ ر ویستی كوماری ئیسلامی ئیران " .

داخوا هه‌ر ئه‌ م بۆ چوون وده‌ربرینه‌ سووكایه‌ تی نیه‌ به‌ پایه‌ وپله‌ی به‌ رزی مرۆڤ و به‌ خوێنی هه‌ زاران رۆڵه‌ی ئازادیخوازی كورد كه‌ له‌ پێناوی وه‌ ده‌ست هێنانی مافی راوادا، به‌ فه‌رمانی سه‌ر و سه‌ره‌ به‌ سه‌ رانی ده‌ سه‌ لات دار شه‌ هید كراون ؟. داخوا ئه‌ م هه‌ لوێسته‌ و بۆ چوونه‌ له‌ نرخ و بایه‌خی كونگره‌ كه‌ م ناكاته‌ وه‌ ؟.

زۆر روونه‌، مه‌ به‌ستی كار به‌ ده‌ستانی رێژیم له‌ ساز كردنی ئه‌ م كونگره‌ ئه‌ وه‌ بوه‌ كه‌ "ماموستایان و دین ناسان" بفه‌ رموون : " ئه‌م كار به‌ ده‌ سته‌ به‌ رێزا نه‌ به‌ پێك هێنانی ئه‌ م كونگره‌ به‌رزه‌ نیشانیان دا كه‌ چاو وراوی زاراوی ره‌ گه‌ز په‌رستان و بێ ئێل كه‌ رانی سه‌ ر به‌ ستی و مافی ره‌وای گه‌ لی كورد په‌ ره‌ به‌ كه‌ له‌ شانۆی درۆ زنانه‌ی دوژمنانی ئینسانه‌ تی " . سه‌ علووم

بۆ لاپه‌ره‌ ٨

ئه‌ولام ئاتوا-

پاشماوه‌ی ل ٢

مافی مرۆڤ له‌ ئیسرائیل

ئائێستا له‌ م كاره‌ساته‌ ئه‌ ژماوه‌ سێ ساڵ راده‌ برێ. به‌ لام تائه‌ مرۆ له‌ پێوه‌ندی له‌ گه‌ ل ئه‌ م رووداوه‌ به‌ ئه‌ كه‌ س گیراوه‌ و نه‌ كه‌ س سزا دراوه‌ . نه‌ ئه‌ م جنایه‌ ته‌ ئه‌روون كراوه‌ ته‌ وه‌ ...

پۆلیسی نهێنی ئیسرائیل و چه‌ ند كه‌ س له‌ مه‌ عمووره‌ پایه‌ به‌ رزه‌كانی ئه‌ و رێكخراوه‌ یه‌ كه‌ به‌ كوشتنی ئه‌ و دووكه‌ سه‌ تاوانبار كرا بوون، له‌ لایه‌ ن سه‌ رۆك كۆماری ئیسرائیله‌ وه‌ به‌-خشران ومافو كران .

ساڵی ١٩٨٥ چه‌ ند جوله‌ كه‌ی تروریست كه‌ به‌ تاوانی ده‌ ست وه‌شاندنی خوێناوی له‌ فه‌ له‌ ستینیه‌ كان حوكم درا بوون، له‌ لایه‌ ن سه‌ ر كۆماری ئیسرائیله‌ وه‌ به‌ خشران و به‌ره‌لا كران. ئیسرائیل بۆ داكوكی له‌ خۆی له‌ به‌ رامبه‌ ر ئه‌ م تاوانانه‌ دا گۆڕینه‌وه‌ی گیراوه‌ كانی له‌ گه‌ ل رێكخراوه‌ فه‌ له‌ ستینیه‌ كان به‌ به‌ لگه‌ ده‌ هێنێته‌ وه‌ كه‌ تا ئێستا هێندی له‌ تروریسته‌ كانی فه‌ له‌ستینی ئازاد كردوه‌ . دیاره‌ له‌ ئیسرائیل هیچ تروریستێك به‌ سه‌ رگه‌ مه‌ حكوم ناكرێ، ئیرادێكی له‌ ئیسرائیل ده‌ گیرێ ئه‌ وه‌یه‌ كه‌ له‌ به‌رامبه‌ر ئازارو ئه‌ شكنجه‌ی زندانیه‌ كان دا هیچ وه‌ لامێك نادانه‌ وه‌ . هه‌ ر وه‌ ها رێ نادا كه‌ ...

نه‌ ته‌ وه‌ یی لێ خۆشبوون سه‌ر له‌ به‌ ندیخانه‌ كانی ئیسرائیل بدات وچاوی به‌ گیراوه‌ كان بكه‌ وێ.

سه‌باره‌ت به‌ گیراوه‌ كانی خواروی كه‌ له‌ ژێر ده‌ سه‌لاتی له‌ شكری خواروی لوبنان دایه‌ ، شكایه‌ تی زۆر ده‌بیسرێن . له‌ به‌ندیخانه‌ دا گیراوه‌ كان له‌ ژێر چاوه‌ دێری ئه‌ فسه‌رانی جوله‌ كه‌دا به‌ شوكی ئه‌ له‌ كتریكی ئه‌ شكنجه‌ ده‌ درێن . موخاریجی ئه‌ م زیندانیانه‌ له‌ لایه‌ ن ئیسرائیله‌ وه‌ دابین ده‌ كرێ.

رۆژنامه‌ی "الفجر" له‌ باره‌ی وه‌ده‌ر نانی عه‌ ره‌ به‌ كان، وێران كردنی خانووه‌ كانیان، ئاو لێ برین و له‌ مالێ دا به‌ند كردن و سووكایه‌تی پێ كردنی فه‌ له‌ ستینیه‌كان به‌ درێژی باسی كردوه‌ .

پێوەندی نێوان تاران و واشنتۆن

لە قۆناخی یەکەمی شۆڕشی ئێراندا پیاوە ئایینیەکان، بۆ بەجێ گەیاندنی مەبەستە تایبەتیەکانی خۆیان بە شێوەی سەرەکی لە دوو هۆکار سوودیان وەرگرت. یەکەم لە تەوژمی مەزهەبی شیعە و لێ هاتوویی ترازبدی خۆ فیداکردن و دووهەم لە هەستی دژایەتی کۆمەلانی خەلک بەرامبەر بە ئەمریکا.

بێگومان هەستی کۆمەلانی خەلک و هێندێ هۆکاری تر، یارمەتی پیاوە ئایینیەکانیان دا بۆ چەسپاندن و قایم کردنی جێ پێی خۆیان و خۆ رزگار کردن لە بەرهەلستی بورژوازی لیبرال.

پێوەروکی دروشمی سیاسەتی دەرەوەی رێژیم "**نە رۆژهەلات و نە رۆژ ئاوا**" و تەنیا ئیسلام، کە لە سەرەتای شۆڕش هەلگیرا بوو، تا رادەیەکی زۆر بۆ بەکگرتنی تاقم و توێژە کانی جیاوازی کۆمەل، یارمەتی دان.

پاش ماوەیەکی کەم، هەلچوونی شۆڕشگێری نیشتەوە و بەرەو پاش گەرابەوە و پال پێوەنەری کە متر بوون و بزووتنەوەی نیشتمانی و هەروەها بزووتنەوەی کوردیش نەک هەر بە ئامانجی خۆیان نەگەیشتن، بەلکوو لە بۆ چوون و ئاکاری سەرکردە سیاسی وئاینیەکاندا ئاتە بابێک پەیدا بوو کە نەیانتوانی گۆڕینی دیموکراتی لە ولات دا قوولتر بکەن.

ئەم دروشمە "**شۆڕش دەستکەردی میللەتە و بۆ میللەتە**" کە لە شوباتی ١٩٧٩دا بەرز کرابۆوە، بەتەواوی خرا پشت گوێ و لە بیر چۆوە. سەرۆکە ئایینیەکانی دەولەت، بیری پێوەندی لەگەل رۆژ ئاوایان بەتایبەت لەگەل ئەمریکا بەهێز کرد. رێکخراوی "**حوجەتیە**" کە نەک هەر پیاوە ئاینیەکان، بەلکوو کەسانی رەسمی دەولەت و تیکنۆکراتی ئیسلامیشی لە خۆ دا کۆ کرد بۆوە، بوو بە دەم راستی ئەو بیر و بۆچوونە.

لە سەرەتای سالی ١٩٨١ کە ئەمریکا دەستی لە ئابلوقەدانی ئێران هەلگرت، کومپانیە کانی دەولەتی و ئەهلی لە رێگای دەلال و واسیتەوە، بۆ دامەزراندنی پێوەندی لەگەل شەریکە و کومپانیە ئەمریکیەکان دەست بەکار بوون. بە ئاگاداری و چاو لێپۆشینی رێبەرانی دەولەتی ئێران.

حکوومەتی ئاخوندەکان بۆ گەلێک داخوازی بنیاتەگەورەکان و کومپانیەکانی ئەمریکا ملی راکێشا و هەموو قەرزی دەزگاکانی مالی دایەوە.

بە گوێرەی رۆژنامەی نیویورک تایمز نێوان ئێران و ئەمریکا لە دەمانگی سالی ١٩٨٣دا لە یەک بلیون دولار تێپەربوە. ئەوەتەنیا هەنگاوی یەکەم بوە لە رێگای دامەزراندنی پێوەندی مالی و بازرگانی لە نێوان ئێران وئەمریکا دا. هێندێ لە سەرۆکەکانی حکومەتی ئێران لەوەش زیاتر هەنگاویان ناوە وبە نامە و راسپاردە بۆ بەستنی پێوەندی بازرگانی لە زۆر باری جیاوازدا لەگەل ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ئامادەی خۆیان نیشان دابوو. بەتایبەت بۆ کرینی چەک و جبەخانە و کەل و پەلی نیزامی.

لە نێوان سالانی ١٩٨٣ ـ ١٩٨٦ دا ژمارەیەکی زۆر لە نوێنەرانی رەسمی و هەروەها ئەندامانی مەجلیسی شورای ئیسلامی بۆ چارەسەر کردنی گیر گرفتەکانی پێوەندی نێوان ئێران و ئەمریکا، سەریان لە ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا داوە. لە بەهاری سالی ١٩٨٦ ئیبراهیمی یەزدی وەزیری پێشووی دەرەوەی ئێران بۆ بەستنی چەند پەیمانێک لەگەل کومپانیە ئەهلیەکانی ئەمریکی بۆ کرینی بایی چەند بیلیون دولار چەک و تەقەمەنی چوە ئەمریکا.

پرو پاگاندی ئێران دژی ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا کە پێشان ناویان نابوو **شەیتانی گەورەو دوژمنی ژمارە یەکی ئێران**، کەمی کردوە.

لە دوییدا رۆژنامەکانی ئێران بە نەجابەتەوە بۆ ئەوە رادەکێشا کە ئێران لە ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا دادوەستی زۆری هەن و داخی خۆیان لەوە دەر دەبری کە تا ئێستا بەچاکی لە ئامانجەکانی سیاسەتی ئێران تێنەگەیشتوون. ئەو ئیشارەتانە لە لایەن تارانەوە بۆ دامەزراندنی پێوەندی نەرەسمی بازرگانی دەدران. لە واشنگتۆن بە گوێ رایەلی دەقۆزرانەوە. ئەمریکایەکان تێ گەیشتن کە سیاسەتی ئێستای ئێران سەبارەت بە دژایەتی ئەمریکا، تەنیا پەردەیەکی دووکەلاویە بۆ فریو دانی کۆمەلانی ئێرانی دەرکەوت کە دەستەیەکی خاوەن دەسەلات لە نێو سەرکردەکانی ئێران ئامادەیە کە پێوەندی بازرگانی لەگەل ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا دابمەزرێنێ. دەم راستی ئەو دەستەیە بریتیە لە هاشمی رەفسنجانی سەرۆکی مەجلیسی شورای ئیسلامی و ژمارەیەک لە ئەفسەرانی پایە بەرز لە دەزگای راگەیاندن و سازمانی ئەمنیەت و وەزیری کارو باری دەرەوە و وەزیری نێو خۆی، هەروەها نوێنەرانی سەرۆکایەتی بەرز هێزە چەکدارەکان و پاسدارانی شۆڕشی ئیسلامی. ئەوانە هەستیان بەوە دەکەن کە ئێران بۆ درێژە پێدانی شەر دژی عێراق پێویستی بە چەک و کەرەستەی شەر هەیە. هەروەها هەستی دۆستایەتی بەرامبەر بە ئەمریکا لە لایەن بنیاتە نوێیەکان و بورژوازیەنەمەتی و هێندێ لەوەزیرەکان بەهێز تر بوە.

حوجەتولا هاشمی رەفسنجانی لە وتووێژێکدا لەگەل رۆژنامەی یومیوری بابانی لە مانگی گەلاوێژی **١٩٨٥ دا گوتوویە**: "ئێرانیەکان نەیانویستوە پێوەندی خۆیان لەگەل ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا بپچرێنن. لەو باوەرەدا نیە کە بار و دۆخی پێوەندی نێوان ئێران و ئەمریکا بەم جۆرە درێژە بکێشێ. لەو بروایەدایە کە ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادەستی بۆ چارە-

بۆ لاپەری ٨

کۆچی دوایی چیرۆک نووسی کورد (مەم)

محمد مولود

لەو کاتەدا کە سەردەمی نوێ ئامادەی چاپ دەبوو، خەبەرمان پێ گەیشت کە رۆژی ١٩٨٧/٥/٧ نووسەری نیشتمانپەروەری کورد و چیرۆک نووسی بەناو بانگ **محەممەد مەولود** (مەم) لە تەمەنی شێست سالیدا کۆچی دوایی کردوە.

محەممەد مەولود سالی ١٩٢٧ لە شەقلاوە لە دایک بوە. پاش خوێندنی سەرەتایی هاتوتە هەولێرو خوێندنی ناوەندی لەوێ تەواو کردوە، لەبەر هەژاری و دەس کورتی بۆی نەلواوە خوێندنی بەرز درێژە پێ بدا.

"**مەم**" لە کوتایی چلەکان هاتوتە کۆڕی نووسین و بلاو کردنەوە. یەکەم بەرهەمی سالی ١٩٤٨ لە گەلاوێژدا بلاو کراوەتەوە. هەروەها یەکەم چیرۆکی "**پەنجا فلس**" سالی ١٩٥٧ لە هیوا دا بلاو کراوەتەوە. سالی ١٩٧٠ بەرگی یەکەمی چیرۆکەکانی و سالی ١٩٨٤ بەرگی دووهەمیان بلاو کراوەتەوە. مەم لە ماوەی چل سال ژیانی ئەدەبی خۆیدا لە زۆربەی گۆڤارو رۆژنامەکانی کوردیدا بەرهەمی بلاو کردوتەوە. جگە لە چیرۆک چەند رۆمانیشی نووسیوە، بەلام رێگای بلاو کردنەوەی لێ گیراوە. لەوانە "**کاروانی گەنم**" سالی ١٩٧١ خەلاتی دووهەمی رۆمانی وەرگرتوە. مەم چەند شانۆگەریشی نووسیوە لەوانە دوانیان لە سالانی ١٩٧٢ ـ ١٩٧٧ لە سولیمانی و هەولێر پێشکێش کراون. مەم و خێزانەکەی "**ئافەرین**" کۆمەلە چیرۆکێکیان بۆ مندالان نووسیوەو بلاو کردوتەوە.

چیرۆکەکانی مەم دەربری ئێش و ئازاری گەلی کوردن، خەباتی رەوای گەلەکەمان لەپێناوئازادیدالەلاپەرەکانیاندارەنگدەدەنەوە مەم یەکێک بوو لەو کەلە نووسەرانەی کە بنچینەی چیرۆکی رئالیستی کوردی دارشتوە. ناوەرۆکی چیرۆکەکانی مەم ژیننامەی تێکۆشانی گەلی دابەشکراوچەوساوەی کوردن، لاپەرەی پر لە شانازی پێشمەرگەی کوردستانن. مەم کوچی دوایی کردو ئاواتی رزگاری کوردستانی لەگەل خو بردە ژێر گل.

سلاو لە گیانی مەم ـ ی چیرۆک نووس و مرۆڤ. ✱

پاشماوەی ل ٦

لەگەڵ ئارمانجی بەڕێز

نیە :ماموستایان و دین ناسان" چۆن ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی و " کاربە دەستە بە ڕێزەکانی " لەم تەرزیە هەڵ- لداوێرن؟ چوونکە ئەمر ئە و " کار بە دەستە بە ڕێزانە " پتر لە هەموو کەس سەر بە ستی و مافی ڕەوای کە لی کورد یان پێ شێل کردوە و لە ئاستەکە لـــی کورد دوە سیاسەتی ڕەگەز پەرستیان بە کار هێناوە. ڕەنگە ئەوەی لە بڕیارنامە کانی کونگرەدا بە ئاشکاری بڕاش و کۆ قاری ئارمانجی بە ڕێزیش باسی کردوە ئەسلی ١٥ی قانوونی ئەساسی کۆماری ئیسلامی ئێران بێ کە ئازادی دەرس گوو- تنەوەی زمان و ئەدەبی ناوچەیەک کوردیا لە تەنیشت زمانی فارسی تەسریح کردوە" باسکردنی نێوەرۆکی قانوونی کۆماری ئیسلامی لە ڕاستیدا خۆگێل بوودان وگاڵتە بە خۆ کردنە . لە کاتی خۆیدا بۆ ئەوە کە جێ پێی خۆیان قایم بکەن و خەڵک بە فریو بەرن، کە لێک بەندی جوان و دیمو کراسیانە یان لە قانوونی ئەساسی دا کونجاند وەک ئازادی حیزب و ڕێکخراوی سیاسی و ئازادی کۆبوونەوە و وتار و بیر و ڕا و " دەرس گوتنەوەی زمانی ناوچەو هتد..." . بەڵام بێجگە لە دەست برین و پیاو کوشتن و بەردەباران کردن، هیچ بە ندێکی قانوونی ئەساسی ئەنجام نەدرا .

ڕێژیمی خومەینی ئەوەندەوت سا- لە لە جیاتی **"ئازادی دەرس گوتنەوەی زمان وئەدەبی ناوچە** "ماموستا و قوتا بی مەکتەبی وفارسی بۆ موسلمان کرد نی زاروکی کورد دەنێری و لە جیاتی کتێبی زمانی کوردی گوللە و بۆمبایان بە سەردا دە بارێنێ . سەیرێکی بە باسی میر حوسێنی موسەوی سەرەک وەزیری خو مەینی بکەین کە بۆ کونگرەی ناردوە . ناوبراو بە چاو بە ستەکێ ئاخوندانە هەموو ویست و ئامانج و ئەدەبی ئەوڕۆی میللەتی کوردی لە **"هونەر و عیرفان و بووژانەوەی ئیسلام"**دا کورت کردۆتەوە و بە بێ ئەوەی وشەی نەتەوەی کوردو کوردستانی بە سەر زاری دابێ و یان با- سی مەدرەسە و خوێندن بە زمانی کوردی بکا ، دەڵێ: **" دەولەت ئەزمی جەزم کردوە کە کوردستان ئاوەدان بکاتەوە"** بەڵام ئاغای سەرەک وەزیر نالێ ، کێ کوردستانی وێران کردوە؟ کێ شار و گو ندەکانی کوردستانی وە بەر تۆپیان داوە و بۆمبارانی کردوە ؟ یان سەیرێکی قسە کانی بارەدە دەری ئوستانداری ورمێ بکەین کە لە کونگرەدا کردوویە . ناوبرا- ویش وشەی کوردستان و کوردی بە ســـەر زمانی دانایێت؟

ئێمە لامان وایە بۆ چوون و باسکرد نی **"کونگرەی فەرهەنگی ئەدەبی کوردی لە مەهاباد"** ئاگری لە سیاسەت و کردار و کردەوەی تێکڕیی ئەم ڕۆی کۆماری ئیسلامی ی ئێران لە کوردستان جیا بکەینەوە کاتێک باسی دیاردە و ڕووداوەکانی ئەو ڕۆی کوردستان دەکەین، هە ڵوایە نەختێکیش باسی جنایەتەکانی حکومە تە خوێن خۆرەکان و کوشتاری خەڵکی بێ تاوان بکەین . چونکە خەڵک لـــە سەر نووسراوەی ڕۆژنامە پێشکەوتنخوازەکان حساب دەکات. ئەرکی ڕۆژ- نامەی پێشکەوتنخوازی کورد ئەوەیە کە لە باسی ڕووداوەکانی کوردستاندا هە لوێست و کردەوەی ڕێژیمە کــــورد کوژەکانی زاڵ بە سەر کوردستان دا نە خاتە پشت گوێ. •

پاشماوەی ل ٣

تورکیا...

"هەر چەندە" شەر لە خەلیج توندتر دەبێ بەو ڕادەیەش لە هێندی کۆڕ و کۆمەڵ دا لە بارەی دەست تێ وەردانی ئیحتمالی تورکیا وتووێژە دەکرێ " ڕۆژنامەی ناو- براو وەبیر دەخاتەوە کە لە ڕۆژاوا ،بۆ داگیر کردنی ناوچە نەوتە لانیەکانی کەرکوک لە کاتی هاتنی لەشکری ئێران بۆ عێراق، لە لایەن تورکیاوە گە لاڵەیەک لە گۆڕێ دایە . تەواوی بەڵگەو دیاردە- کان ئەوە نیشان دەدەن کە مەسەلە کە تەنیا پێوەندی بە کوردەکانی تورکیاو بەربەرەکانی دژی کردەوەی وەحشیانەی ڕێژیمی ئەنکەرە نیە . هۆی بنەڕەتی بریتی یە لە ئامانجی دەسەلات خوازا- نەی ئەمریکا و وەدەست هێنانی ئەو پەڕی قازانج لە درێژەی شەڕی ئێران و عێراقە. لە مێژە ئەمریکا بە توندی خەریکی ئەوەیە کە مەیدانی کردەوەی "پەیمانی ناتۆ"بەر فراوانتربکا وقاچی بکێشێتە نێو کێشەو هەرا لە ناوچەکانی جیاوازی جیهان دا .

ئێستا ئەم پلانە بە هۆی دەولەتی تورکیا و بە پشتیوانی ئەمریکـــا ئەنجام دەدرێ . ئامانج و مەبەستی ئەمریکا روونە. ولاتە یەکگرتوەکانی ئەمریکا بە دوای بەجێ گەیاندنی ئاما- نجە ،ئاژاوە نانەوەی خۆی بۆ دروست کردنی سیستمی " شەڕی ئەستێران"دا ویڵە و سیاسەتی دنیا سالاری نـــوێ بەرێوە دەبا کە بەگوێرەی ئەو گشت ولاتانی جیهان بە بەشێک لە ناوچەی ژیانی ئەمریکا دەژمێردرێن .

درێژەی شەری نێوان ئێرانو عێراق و بێ داگرتنی ئێتانەی سەرۆک کۆماری ئیسلامی لە سەر درێژە پێدانی شەر ، هەلێکی باش بۆ ئەنجامی نەخشەی ئەمریکا لە ولاتی ئێمەو لە تەواوی ناو- چەدا پێک دێنێ .

ئەوە کە نەخشەی مەزنخوازی ودەسەلات داری ئەمریکا بە هۆی ولاتی دوستو برای کۆماری ئیسلامی پیادە دەکرێ، بۆ شارەزایانی ڕەمزی کاروبار، نە تازە- یەو نە سەیرە . بەلام بۆ ئەو کە سانەی کە بەردی ولاتانی " دۆست وبرای" وەک تورکیای **" ناتۆیی "**و پاکستانی **"ئەمر- یکایی "** لە سینگیان دەدەن،ئاخرەکەی هەر بێ ئابرویی زیاتریان پێ دەمێنێ.

لە ژمارە ١٤٦ ی ڕۆژنامـــەی **" مەردوم "** وەرگیراوە . •

پاشماوەی ل ٥

دیاری خوێناوی

ولاخ ماندوو، کاروانچی شەکەت،بەلام گەرمی باوەشی خێزان ماندوویی و هیلا کی نە دەناسی و بە هیوای گە یشتنەوە ڕێگایان دەکوتا . هەریەک لەوان کۆشێک خێزان چاوەروانیان دەکردن. ڕێچکـــەی کاروانو قرمەی نالان بێ . دنگی دەشکاند باوکی شورش بە ئاواتی دیتنەوەی گیابە ندو هەڵمەت و نەسرین و شورش لەپێشە- وەی کاروان، وەک سواری ئەسپی حدود- بێ دە یکوتا .

لە دوڵێکی تەنگە بەردا دەستەیەک پیاوکوژی بە عسیکورد کوژ لە پشت گا- شە بەردەکانەوە خۆیان مەلاس دابوو. دەستەیەک عەسکەری خوا نەناسی تا لا نجی بۆ کورد کوشتنو تا لانی دەستیان لە سەر پەلاپیتکە ئامادە بوو .

کاروانـــی هەزارانی برسی و بـــێ تاوان کە تەنیا تاوانیان کورد بوون بو، وردە وردە دەگەیشتە تەنگە بەرایی، لە نەکاو چەکی دەستی خودای شەر قرماند هەر لە هەوەلین دەسرێژدا گوللەی پیاو کوژانی دلڕەش سینگی پڕلەئەوینـــی باوکی شورشی دڕی.کاروان لێک بلاو- بوو شپرزە و سەر لێ شێواو، حیلـــەی ئەسپەکان وناخ و شۆخی کاروانچیانـــی هەژار لە گەل گرمەی تفەنگی داگیرکەران گوێی ئاسمانی کەر دەکرد.کاروان بە دەستی داگیر کەران و بە کریگیراوانی عیراق تالان کرا و چەند کاروانچیش کوژران .

بەیانی ئەو کاتە کە دەسکەوتی ئەو ڕێگریە لە نێوان عەسکەر و فەرماندە- کانی ڕێژیمی فاشیستی دا دابەش دەکرا تەرمی بێ گیانی باوکی شۆرشیان بۆ بەر دەرگا دە هێناوە .چوار جووت کەو- شی خوێناوی دیاری باوکی، زەحمە- تکێشی منالان بوو. گیابەند وهەڵمەت بێ خەبەر لە کارە ساتی دلتەزێنی ئەو کە وشە خوێناویەکانیان لە پێ کردو لە نێو شین وشەپۆڕی دانیشتوانی گوندیدا لە گەل منالان کایەیان دەکرد. بـــە لام شۆڕش ئاگرێکی لە دەروون دا داگیرسا بوو بیری لە دوا ڕۆژی نادیار دەکردەوە. چاوەکانی پڕ لە ڕق و قین و توورەیـــی لە ئاسۆی دوور بڕیبوو ، تۆوی تۆڵەی لە گۆڕەپانی دلە پچکۆلانەکەی دا دەچاند تا لە وەرزی خۆی دا بیدروێتەوە . ••

پاشماوەی ل ٧

پەیوەندی نێوان...

سەر کردنی ئەو بار و دۆخە دەستبەیش خەری بکات. ئەو بلگەوازە کە پشتـــە ڕێبەرەکانی واشنگتۆن کە دە یکە هەول بە دەن رووی ئیعتبار و دە سەلاتی ئەمر- یکا سپی کە نە وە . **سی ئای ئێ(سیا)**- لە بیرخە رەوەیەکی خۆیدا رادە گە یە- نێ کە دە ولەتی ئەمریکا لە پێوەندی لە گەل ئێراندا لە رووسەکان دوا کەوتوە. لەوانە یە دوای نەمانی خومەینی لـــە کۆڕی سیاسەت دا سوود بە خش بێت. پێویستە ولاتە یەکگرتوەکانی ئەمریکا لە هەوەلین دەرفەت دا بەم ڕێبازەدا بجولێتەوە. ئەنجومەنی ئەمنیەتـــی نەتەوەیی لە سەر ئاموزگاری ڕاوێژکەرا نی لە شکری و سیاسیەکان دەست پێش خەری نهێنی بۆ چاکردنەوەی پێوەندی لە گەل ڕێژیمی خومەینی پەسند کرد. پاشانیش رەزامەندی نیشان دا بۆ چە- کدار کردنی ئێران راستە و خۆ لە عەمبار و جبەخانەی لەشکری، بە مە بە ستـــی بارمەتی دانی کەسانی نە رمتر بۆ جێ بێ کردنە وە لە حکومەتی خومەینی دا . پاشان ئیسرائیل و هێندێ لە هاو پە- یمانانی ئەمریکاش لە ناتۆدا کە وتنە نێو ئەم پلان و مامەلە یە وە.

هاشمی ڕەفسنجانی سەرۆکی مـــە- جلیسی خومەینی لە وتارێکی خۆیدا گو تی : ئەمریکا بۆ ئازاد کردنی دە ســـت بە سە رە ئەمریکاییەکان لە لوبنان بە ر تیلی داوە بە ئێران و ئامادە بێ نیشان دا کە بارمەتی زیتریش بدا بۆ چارە ســـەر- کردنی مە سە لە ی گیراوە ئەمریکاییە- کان لە لوبنان و واز بێنێ لە دژایەتـــی بەرامبەر بە ئێران . ئەم پێ لە سەر داگر- تنەی ڕەفسنجانی گرنگ نیە . ئەوەی گر- نگە بریتییە لە شێوەی ئاردنەوەی ئەو پێوە ندیە نهێنییە لە گەل واشنگتۆن.

بە گوێرەی ڕا پۆرتی ڕۆژنامـــەی **ئۆبزێرڤەر"**ی لە ندە نی دیسامبەری ١٩٨٦ کورە گە ورەی سەرۆکی مە جلیسی شورای ئیسلامی ڕەفسنجانی، دوای وەرگرتنـــی شە ش میلیون دولار وەک پێشەکی سەودای نهێنی چەک لە گە ل ئێران، بروکسیلـــی بـــە رەو کانادا بـــە جێ هێشت.

بە گشتی ڕەسوا بوونی فرۆشتنـــی [illegible]

نێو بە ڕێوە بە رانی ڕێژیمی کۆماری- ئیسلامی دا هێزی ئەو تێز هە یە کـــە لە گە ل **شە یتانی گـــە ورە** هاو کاری- بکات . بە م جۆرە کار گێرانی ئەمریکا کارێکی وایان کرد کە کـــە شتی ئێران روو بکاتە ئە وان وبە شوێن سیاسە تـــی ئە مریکادا بڕوا. ••

BI "ARMANC"A BERÊZ RE

Rojnama Armanc ya ku ji alê êketiya karkerên demokratîkên Kurdistranê derdikeve li Swêde, di hijmara .70/ yan meha adarê jê navê .Ekemin kungira kultor û edebê Kurdî nivîsînek belav kir ku behsê pêkanîna kungira ferhenga Kurdî li Mehabadê kir. Tiber ku behsî têkilî heye bi serûberê Kurdîstana Iranê û siyaseta komara îslamî, lewma em dixwazin ku pitir meselê hiliskêvin (şirovekin).

Wek xwuyaye komara îslamî ya îranê, dewletet sîeye yaşve mayî û kevne perêse û hemû karê dewletê didestê kesanekî deye ku jêre dibên (wîlata Feqî) ku emrû fermanên ew derdixît, wek gotinên Qurzanê nabît kes jê labidet. Rêberên komara îslamî ji bilî peyva (tewhîd û îslam wan jî her mezhebê şîye ye û her tişt bi fermana wîlyet Feqîh) e û li gor fikrawan her kes ji bi fermana wî derketew ne musulmane. Eveye qelibê nuha yê rijêma Iranî.

Lê ji alê sîyasî û civakî û mafên milleten ve, kes nîne nezanibe ku nuhe Îrnan wek dewlet wek di çevxêt nîvê de dijît. Her tiştê demokratî û hizrû bînên azad û belavkirina belavok û rojnaman, hemî libin darê pasdar û mela û besic û hizbullahîyandeye. Ji bilî şerê Iraq-Iranê ku pitir ji nîv mîlyonê kustî, du milyon birindar seqet û mal xerab, bûye cyera wêran bûna aboriya welat û xerabbûna çend gund û bajarênan ji bilî vê hemiyê, vaye heft salin sevekî mezin li hember gelê Kurd jî aniye ku dirî demî de pêtir ji 50 hezar kesên bêçek û bê gunen, yan bi komkuştin yan bi gullebaran kirin yan jî bi sêdarê ew kustine. Pitir ji (4) hezar pêşmergên ku ji bo parastina namûsa xwe û wergirtina mafên xwe yên netewî dixebitin, şehîd ketine. Wan kurdistan ji xwere kiriye cîyekî eskerî ku li gor xeberên hêzên demokratyî, pitir ji du hezar bingeh û bargehên leşkerî di kurdistanê de belav kirine. Tevaya jîyana xelkê kurdistanê xistiye bin ling û cavên xwede.

Zêdebarî ku gellê Kurd çek ji bo wergirtina mafên xwe yen netawî hilgirtiye, milletên din jî yen li Iranê dijîn bibaşî vê rijêmê katcil de dinasin û bi her tişt dixebitin ji bona hemana wê. Eha dinav kaûdan û hivîskarên kurdî dizanin li bajarê Menebadê kom kirin, .Ew bajarê ku termana kavilkirina wê derxist da lişûnê temata biçîni/ ku ew de ferhenga edebê kurdî danin. Ew bixwe kombûn û axaftin li ser ziman û edebê Kurdî listek pir rind û pir buhaye û em ne li dijî hindêne. Lê eger birengek dinist û hemîalî nehate behrkrin, hîmgê hedûre ku çend kesên çava û haya wan tune beskar bibin, disa hindek bên xapandin û ew jî delîve bît bo rijêma kurd kuja îranî. Payvin û gengerên kongera ferhenga edebê Kurdî dinav gêjavê (geyu û golnên cuwan di zimanê kurdî de) pejan kiribû, lê ev jî her tiştek base lisen wan tiştan dizimanê kurdî de got û bêj bêne kirin. Lê eger hemî her bû hind ku sair û nivîse vanên kurd û ziman zanên Kurd bi tenê behsê heyranûk, çîrok û beytêt fullilonî bikan elinav kongirek edebî da, pa gelo wan pitir ji 50 hezar kesan jî bo çi xwe daye kuşti? ku eger her pirsa kurdî pirsin folklor bin?.

Em ha bêjin ku xebitîn ji bona saxkirina folklora kurdî nebase, lê divê ji bîr nekeyn ku rijêma îslamî ya îranî ye kurd kuj hîvîyek din bi vê kungerê heye û tiştek din dibin wî kulanvî deye. Rijêm nikarît awe ji bin dirbên hêzên demokratî rizgar biket û ji bo ew gunehên xwe yan li kurdistanê diketve şêrît, ew kungerek wusa saz diket ku gotinên têde bêne kirin girêdayî bin.

Da em bizînin ku ser gotara (Sirwe) li gor kungerê çi dibêjît? .Pêkanîva kungerê di ka û danek husa de, diyar û eşkereye ku ew ji mirov xwezî û giyanê bilidê komara îslamî ya Iraniye/. Evê gelo ma ev haftêdane ne gunehe hember mirovatî û wan hem şehîdên ku bidestê wê rijêmê hatine kustin? Eve ma ef naftêdane ji bihayê kungerê kêmnaket?

Baş xwuyaye ku daxwaziya karbidestên rijêmê ji girêdana kungerê ew bû, da ku mela û kesên olezan bêjin: .Ev karbedstên berêz bidanana vê kungirê de nîşanda ku pêlêrava mafên mirovan û ravnan rista direwên dujminên dijî mirovatîne/. Nediyare ka (mamosta û olzanên) çawa rijêma komera Îslmaî û (karbedestên wê yên berêz) vê pê hîyasinê diden? çunkî her ew (karbedestên berêz) pitir mafên mirovan xistine bin lingan û kurden tepesen dikan. Nedûre ewa di bernanê kungirêde bi mezinî bizanin û govara (Armanc) a berêz jî behs kirye Eslê qanûna 15 an ya kumara îslamî dibê xwîndin li derevê (ne kurdî) li tenist zimanê farisî bête xwandin. Birastî behs kirina qanûna esasî ya îranî ew bi xwe xapandine. Di destpêkêde û ji bo xapandina xelkî, di qanûna xwe de tînin wek azadya hizban serxwebûna hizrûbîna û xwîndina zimanî li xandingehan. Lê ji bilî dest birîn, kuştin û xendiqandin tu tiştek ji qanûna esasî encam ne anîye. Vaye heft salin xumeynî li sûna xwindina zimanê kurdî, mamostayên farir ji zarowên kurdan re di ben ji bo Misilmankirna wan û li şûna qelem û deftera gullên tiveng û bumba ji wan re diben. Hûn mêze ken gotina Mîr Husênê Mosewî yê serek wezîr ku ji kungirê ve sandiye. Wî bi cavê kore mêzey ziman û edebê kurdî kirye. Ew behsê xwîndina Kurdî nake û navê zimanê Kurdî ji devê wî dernekave, ew dibêje. Dewlet sozdaye ku wê Kurdistanê ava biket. Lê ew na bêjit ka kê kurdistan xerab kiriye?! kê gund û bajarê kurdistanê bumba baran diket?

Yan hûnê mêzeken waliyê bajarê Urmiyê ka wî di gotara xwa ya kungirede behsa zimanê kurdî kiriye? Em dibêjin kunabît kungira ferhenga edebê Kurdî li Mehabad ji siyaseta evro ya rijêmê cuda biken. Demê em bihsa bûyerê li kurdistanê dibin dikyen, gereke em behsa gunehkariyê rijêmê jî bikey li Kurdistanê. Çunkê xelk nivîsîna (Armanc) ê ji nivîsînên rojnamên pêşketî yên Kurdî hovetiya rijêmên pêsketî yên Kurdî novetiya rijêmên Kurdistan digirkirî li dijî Kurdan xwuyabi ken û bi pist guhanve nehavêjin. ●

"" بێـــــر خستنــــه وه یـــه ك ""

بەگوێرەی ڕێبازێکی دیموکراتی کەگرتومانە ، حەز دەکەین لەگەڵ خوێنەرانی بەڕێز وتوو ویژ بەکەین و وەڵامی نامەکان بدەینەوە ٠ بەڵام دەمانەوێ رابگەیێنین کە نامەی بێ ئیمزاو بێناو و نیشانی راستی ، یان بەناوی ناراستی و نهێنی وەڵام نادرێتەوە٠

ئەو کەسانەی نایانەوێ ناویان بنووسرێ ، پێویستە داوا بکەن کە ناویان بڵاو نەکرێتەوە ٠ لەم حالەدا ئیمزاکەی دەپارێزرێ و ناوی راستەقینەی نانووسرێ ٠

P.O.BOX 7066
163 07 SPÅNGA
SWEDEN

Postgiro: 420 4506 - 2

" بۆ ئاگاداری "

ئابوونەی ساڵانەی سەردەمی نوێ

١٢٠ کرونی سویدیە٠

Ji rup. 1

BÎRANÎNA HÊMIN NAMIRE

Her cen bi kovan derd û keserim ez
Qet ji bervî çerxî narevim hev mevdim ez
HÊMIN li gor peyvên xwe bû, qet nerevî û yakêm nekir û baweriya wî bi paşeroja Kurdan mukumbû.

Berhemê hozanen HÊMIN di sala 1941 ande destpê dike, digel danana Komela (J.K) û derxistina Kovara (Niştiman) ew dike ber belav kirina berhemên xwe. Heta ew hat î nav komela (J.K.) navê wî MOHMED EMÎNE ŞEXOLISLAM bû.
Lê di komelê de navê HÊMIN li xwe dixe û binavê (M.Ş.HÊMIN) hozanên xwe belav diket.
Bo cara yeke dinav kongera P.D.K Iranê û li hizora Qazî Mehemed xelk wî bi navê (Hêmin) dinasin, her ji wê rojê û heta mirina wî ew bi wî navî dimîne.
Hêmin dihozana xwe ya yekemîn belav bûy de dibêt kû ew dijî axûbegane, ku ew egera tepeserî û pasvemana kurdane, Hêmin dibê:

Jiber zulm û zoriya wane
Welat tevde wêrane
Min hezar xweziyêt bêbane.

Wî her ji lawîniya xwe enya (bereyê) miletî xwastiye û ta mana xwe ew wefadarêwê rê bû. Damezrandina P.D.K. Iranê û bûna Komara (cemhoriya) demokaratîk a Kurdistanê delive (mecal) ji bo wî xeştirkir ku ew di hozan û hivîsînên xwe de pêşde bikeve. Hozanên wî dengvedana wê bûyera mezine ya ku di dîroka kurdande hatî û çû kesek din wek wî nikiye wusa hisa (Hesta) milletî xeberdidet. Ew ji bo roja bilind kirina alayê Kurdistanê di hozana xwe (roja şadî) de dibêt:

Roja xweşî û pêkenin û dawete
Wey çîrojek pir qedr û pirqîmete

Cejna serxwebûn û demê azadî
Demê jîn û vexwarin û şahî û şadî

Her di wê hozanê de ew rind û cwqn behsa sê rengên alaya Kurdan dike. Wek dibêjîe:

Rengê sor ya nî yê bête bin min
Xwîna xwe birêjit ji bo parastina min

Hêmin ji bo roja damezrana komara demokrat ya Kurdista dibêje:

Roja te cejna mezina Kurdane
Navê te dermanê jan û derdane
Ev sal behare ji bo me zivistran
Bimre dujmine Kurd û Kurdistan

Piştî ketina komara Kurdistan û şehîd bûna rêberên wê, Hêmin neçardibe diçe Kurdistana rojava.
Ew ji bersehîd bûna pêşewa (Qazî Mehemes) di hozaneke xwe de diyardike ku her çend duminî komarnehêla û Qazî Mehemed li sêdarê xist, lê Kurd namirin û her de serkevin, ew dibêje:

Lê Kurd Çicar nareve
Bi wan derban nakeve
Ji kerban lêvan digeze
Ku siwar bû danabeze

Dirêya xebatê de Hêmin tûşî bajarî bêhdî, dûr ji mal û zarowên xwe dibe. Lê ji dilsozên Kurdistana başûr nahêlin ew hizra xerîbiye bike. Çen Hêmin barî bi kurdan hebû, hind jî kurdan ew xweş diviya û qedrê wî digirtl Mellete xebatkarê Kurd serkanya bozanêtwî bû. Ew dibêje:

Xwedî sozim ji bo govenda xelkî
ronahîkem
Kî we wekşaîr ji bo xelkî xwe di
soje şem ne bit.

Hên di derbideriyê de hozanên xwe dike çek û gulle di destê xebatgerande li sîngê dujmin dixe. Ew bibêje:

Min pê girtî, derketim darederî
Min rê girtî, rêya (Qazî) û (derbiderî)
Min bişînin gulle û kinif û sêdare

Her di herim hete dema rizgerbûn

Bêhna derbiderî û evîna azad î xweş ji hozana (Bîrbikem) de dîyare. Ew dibêje:

Bîra min biken bîra mina dûr welat

Bîramin yê bê bes ji xosî û şadî
Bîra min yê evindara azadî

Piştî şorişa milletên Iranê, Hêmin vedgere welat û bizava kultorî û siyasî dike. Lê ji berçend egerên siyasî ku em nikarin li vir behis bikin, Hêmin neçar dibe li gundê xwe. (şîlanawê) mala xwe rûdine mijûrlî nivîsînê dibe. Demê komara Islamî hêreşê diken ser deverê. Hêmin digirin û lizîndanê dixen. Piştî berdiden, ew ne çar dibe li bajare Ormiyê rûdine. Ew çend pîr û deskurt dibe, lê ew ha raweste û ji bo ziman û torê (edeb) kurdî her dixebite. Hêmîn ta mirina xwe karî bû 4 hemmaran ji rojnama (sirwe) derxit û belav biket.
Lê nexweşî û jîna wî ya dijwar pêtirê neda wî li 17.Nîsanê 1986 an dilê wî yê mezin rawestiya. Hêvî û xweziyên milletê xwe digel xwede birne bin axê.
Ew di hozana xweya dawî belav bûy de dibêje:

Bila dujmin bizanit
Rewez bi dar des hûrnebit
Divê her Kurd bo kêriyan bifire

Elho ji eskêran qet nebire

Vî gotarî bi vê parçe hozanê dawî dikeyn ku dibêje:
Kengî diriste gulla limin xin
berden dû min rav û re vê
ku min got Kurdim di Kurdistane xeda
min jîn dive? ✱

HELGURD

Ji rup. 2

TURKÎYE JI KÊRE

Welatê amrîkî piştî bicî anîna armanca xwe jî bona dana sistema serê stêvan, sîyaseta dewletan birengekî de birêve bet ku pişkeka mor ji cîhanê ji jîna emrîka hisab biken. Domkirina serê Iraq-Iranê û rikmaniya serokê Iranê liser şerî, delîvan ji bo amrika xweş dike. Ewê ku nexsê xwe mezinkirnê bi dar destê hevalên komara Islamî tênedana, li kesên şareza û zana ne seyre (ecêbe) lê ji wan kesên ku berên welatên dost û bira wek tirkiya Nato û Pakistana Emrîkî di sîngê me wer diken, li wan kesan ve her de rûreşî mînit. ✱

Ji rojnama Merdum hatiye wergirtin hejmar 140.

Ji rup. 1

CEJNA '1' Î

Bila roja Cejna Karkeran bibte roja hefkaryê dinafbera tev karkerên Cîhanê û karwanê xwe ji bo serketina dawî bajon. ●

"تـــــێبینـــــی"

گێڕانەوەی نووسراوەو بۆچوونی چاپەمەنی جۆربەجۆری جیهـــان لە بارەی کوردستان و ڕووداوەکانی نێو جوولانەوەی ڕزگاریخوازی کـورد بەو مانایە نیە کە نیوەرۆکی باسکراوەکان بە تەواوی لەگەڵ بۆچوون و بیرو باوەری دەستەی نووسەران یەك دەگرنەوە. مەبەستی ئێمە ئەوەیە کە خوێنەرانی بەڕێز لە بۆچوون و بیرو ڕای ڕێکخراوەو حیـــزب و کەسانی جۆربەجۆر لە بارەی کوردستان و بزووتنەوەی ڕزگاریخـــوازی کورد ئاگاداری یان هەبێ.

"سەردەمی نـــوێ"

Ji rûp. 1

TURKÎYE JI KÊRE

Li gor xeberên gehiştî devên hatine bombaran kirin cihê xebatkarên Kurdistanê ye ku partîya Komonîsta Iraqê jî li wan ciyan dixebite.

Her çende li gor xeberê rijêma Tirk ku ew diçin li şoreşgerên Kurdistana Tirkiye dixin da ku tola wan 14 kesa veken ku bi destê kurdan hatine kuştin. Lê hêrîneк Iivan bûyeran diyar diket ku ef kare ji tolve kirineke mezingire, û ramana wê kûrtire.

Xeberên ji turkiye tên dibên ku (Kenan Evrin) helil dide ku rojhilata Tirkî (Kurdistanê) li ser tixûbên Iraq û Iranê pir leşker biket.

Rojnama (Miliîyet) li tikiyê di hejmereke xwede dinivîse;

Leşkerê Tirkî mijûleli ser tuxûbên Iraq û Iranê mîna (loxm) biçînit. Seroke rikxistina yekskî yê Tirkî yê gorî çekû tifaqeke mezin bo wan deveran çoye û leşker jî zorbûye. Piştî hingê demekî rojnema Elmanî (Spîgil) nivîsî ku sê deste firokêt F 16 yên emrîkî bo Tirkiyê çone. Her çend rebenên Tirk dibêjin ku ew xeber direwe, lê nuha diyar bûye ku herdem digel van bûyeran hatiye xwiya kirin ku ev firoke bê tenê di rêya çarçovê manorda çûne Tirkiye.

Ew rastînayêta vesartin ku hêzên demokratî û pêşverû li Tirkiye rabûne û nune kurdistan tirkiyê weke ya Iraq û Iranê serê xwe hildaye ku sermezinên tirka bi xwe jî ji ber netenane û ê kombonên yek li dûv hev girêdiden û li ser vê çendê gengeşa (munaqeşe) diken. Her wek li 23 Î subata bûrî de ev pirse di kombûnek de bi hizoriya Kanan Evren hatiye behskirin. Xeber binêvê Almanya rojava liser vê kombûnê dinivîse;

.Roja tevayî li tirkiye wusa diyar diket ku eger Iran di şerê xwe û Iraqê de biserket, ji bo pistgirtina dewleta kurdî bi alikariya Iranê Iranê, Tirk dê cihên neftê li kurdistanê girt bin destê xwe.

Diyare jî pirsa ku Iran mafên (heq) Kurda bidet, her gotin û bi deve, ku 8 salin Kurdistana Iranê dinav xwînê de digevizî rastiya wê gotinê derdixist.

Lê daxwaza Tirkiyê ji bo danana vî nexşey biciîonîna wî (Karî) ye yê ku wek endamek li vî cihê pir buha oistu wê xwe girtî. Ji bilî vê jî, diyare hêşta Tirkiya bi xiyala mûsîl û Kerkûke. Hindet deng û behs wuha dibêjin ku cihên di jî hen alikariya vê çendê diken.

Rojnama Ingilîzî (Mûstimin) dinivîse Emrîkali şûna bikaranîna (hezên lezê), ew dixwazit siyanêt (Imkaniyat) Tirkiye zêde biket ji bo rabon kirîyerên bihêz bêxit.

Özal serekwezîrê Tirkiyê ji ber sefera xwe bo Emrîka, nikarî dikombûna dewletê de besdarbît ya ku behsê serûberên deverê dikir. Lê sefera wî jî her hidbû ku hizrûbirêt dewleta xwe nisa axê xwe bidet. Wek eskereye wî di gel Rîgan de behsê bizava xwe kir ji bona nêzîkbûna wan li Iranê û rola girina Iranê di deverê de.

Rîçard niksun jî digel Ozal de pirsa têkliya tiriyê digel ciranan de kir û riya hizrûbîrên wî li ser wê çendê xweya biket he ev pirsiya Eli sande Hêgî jî kirin. Demê çaf pêketina Özal û Nîksun de nivîsî:- .Hindî şerê Iraq, Iranê dombide linav hindecivatan behsadest tevedana Tirkiyê tête kirin (ku eger hatû leskerê Iranê hate nav Iraqê, Tirkyê jî bahsek divêt. Tev nîşan xwyadiken ku ev ne tenê pirseke bi kurdan ve girêdayî, lê daxwaza mezin dest hilatdariya Amrîka û çendiya wuca (geyda) wêdi domkirina serî de. Ji mije amrîkadixuze meydana (NATO) bergireh biket û destê di zor ciyande vedet.

Nuha ev pîlane bi rêya Tirkîyê û bi alikariya amrîka bi cîfêt ku hîvî û daxwaza amrîka dîyare.→

QEY XWARIN HEYE KU EM BIDIN ISATA?

Vê pirsa han gundiyên GUZELÖZ-KERCEWSE dikin!

Ev serê heft salan e ku Cunta Faşist a Tirkiyê bi her zordestî û xwinxwariya xwe ve li ser Kurdistana Bakûr terorê dimesine. Cunta Faşist, li alîkî hikûmata sifîl saz kiriye, li alîkî ji bo endametiya AET yê muracaat dike, li alîkî li Tirkîyê PARTIYA HEYWANA (pawandina heqû mafên heywanan) dadimezirîne û li alîkî jî li Kurdistana Bakûr bi hunermendiya xwe ya hov ve, kiryarên qirêj dike û bi civakî xelqê Kurd bi çoyan êşkence dike, gulebaran dike û davêje zindanan!

Rojnama CUMHURIYET hejmara 9 Gulanê 1987 de çawa ku nivîsiye, xelkê .Guzelöz/ (ev navê ku Tirkan lê daniye) bi jin û mêr û zarûkan ve, bi destê leşkerên Cunta Faşist tev di bin çoyan de derbas bûn û gelek ji wan jî, ji ber lêdana pîs ketin nav ciyan de û term-nexwes in.

Ev gund ji bajarê Kercewsê 45 km dûr erdekî tehtik û bi kevir e. Xelkê gund sev û roj dixebitin hê bizor gepa devê xwe peyda dikin. Piranî gava ku dibe bihar xelkê gund diçine Edenê, Mêrsînê, Aydinê, Antalyayê û hwd ji xwe re di zeviyên pembûde bi rojane dixebitin û jiyana xwe dibuyurinin! Her weha dîsa jî Cunta Faşist ji gundiyên Kurd yên reben nasekine û wan êşkence dike.

Rojnamevanên CUMHURIYET ê ji gundiyan pirsîne: .Hûn çewa aboriya xwe dikin?/ bersîva wan ji alê 50 e kesan ve: .Tev bi çoyan/! Belê ev 50 kesên ku bizivîne gotine, bi çoyan li medane. Lê kesên ji pirsa ku carek dî lêdan li wan nekeve ka ew çiqasin? Li got bersîvdayîna Iskender Uslu, Hasan Tacer, Bîlal Kaya, Ibrahîm Çelîk, Huseyîn Çetîn,Xelîl Şimşek, Îbrahîm Kaya, Suleyman Kaplan û Mehmet Dogan: .Piştî den rojên dî ku hûn werin tevî zarûkan di gund de hûn 50 e merivî nabînin! Di pey lêdanê de em tev raketin! We rewsa erdê me dît! Axa me tev kevir e! Heta evarê em bi qazme dixebitin, di malê de em bi zorê gepek nanê ziwa peyda dikin. Qey xwarin heye ku em bidin isatan? Ji bo derbaskirina jiyanê bi mehan em li xerîbiyê dimînin!/

Li gor agahdariya rojnamê,li gund sala 1972 an dibistana despêkê çêbûye. Ji wê salê heta niha kesek neçûye dibistanê. Ancax hindik kes çûnê û xwendine. Li wî gundî jî û li herêmê tev, gelşa ku liber çavên her kesî ye: Lêçûyên tevekên dibistanan- ji bilî meaşên mamosteyan- gundî didin.Li ser feqîrtî û belengaziya gundiyan, di navbeyna gundî û mamosteyan de her tim nexweşî çêdibin! Hinekî ku peran didin hene û hinekî ku peran ji bêmecaliya xwe nikarin bidin jî hene! Hinekî ku peran didin hene û hinekî ku peran ji bêmecaliya xwe nikarin bidin jî hene! Li herêmê şewata dibistanan jî peyda nabe!

Rojnamevanan pirsiye .Ji gund yê ku diçine dibistana navî hene?/ Bersîva gundiyan .Kurê muxtar tenê ye/. Î dibistana navî jî li Kercewsê ye û 45 km ji gund dûr e.

Belê ev çarenûsa han ya gundek ji gundê Kurdistanê ye. Ka ca wek vî ya çend gundên di jî hene ku kesek bi wana nehisiyeye! Îro roj jiyana Kurda di welatê bev û kalan debûye wek dojeyê. Gundiyên dest vala û bê parastin, lihember ordîyeka endamê NATO yê û bi silehin giran û modern, ka wê çewankî xwe biparêzin? Pêşiyên me gotine ku .Tirs qederê betal nake/. Îro roj girîng eku her kurdekî welatparêz û soresger, destê biratiyê bidine hev û li hember dijminan eniya şerî fireh bikin û kiryarên wan yên qirêj û hov lin nava çavên wan bixin. Ekene bi mineminan meriv nafilite ji destê dijminan. ● DILJAR BEWAR

XWEDI:
Dr. Cemşîd Heyderî
BERPIRSYAR& REDAKTOR:
Kerîm Hussamî

Serdema Nû

JI ALÎ DESTEYA NIVÎSKARAN VE TÊT BELAVKIRIN

P.O.BOX 7066
163 07 SPÅNGA
SWEDEN
Postgiro: 420 4506 - 2

Sal 2 Hejmar 16 GULAN 1987 Biha 10 skr.

CEJNA '1' Î GULANÊ

Her wî demê yekî gulanê roja Cejna karkerên seranserî cîhanê ye, ew wusa bîranîna du bûyerên giringe di dîroka karkeriên cîhanê de, ji bo nêmana sepaniyê, dana yasa (qanon) a karî û pêşdebirina jînê:

Bîranîna yekê xebata karkerên bajarê (Sikago) yeki (1886) ende di welatên hergirî yen Amrîkîde ku bo egera başkirina serûberen karkirinê û her ew bo tevgrtîna karker û rêncberên cihanê li dijî kesen kapîtalîst.

Ya duwê ewe demê rijêma Emrîkî ya hov û dirr a ku pirotesta karkeran biçekan di xwûnê de xendiqandî. Di sala 1889 de ev roje bi roja karkeran a naf netewî dana û, her sal wê rojê hkarkerên Cîhanê dest ji karî berdiden û bi hevgirtînatevayî, hêz û şiyana xwe niş texa kapîtalîst diden.

JI hînê were guhurînên mezin biser serûberên cîhanê û xebata texeyî (cînayetî) a karkeran de hatiye. Di zor welatên diktatorîde xwenîsandan (demustaşonên) karkeran bixûnê xendigandine û roja cejnê kirine ya sîniyê. Di zor welatên sermayedar (Kapîtalîst) de, her çende biladana çen rêberên partiyên Sosyaldemokrat, çîna (texa)karker nikaiye darê hukmî bêxit destê xwe, lê her kariye ku, serûberê karî baştirbiket û li hember kapîtalist şiyana xwe nişa bi det û daxwazen xwe diyar biket. Di hindek welatan jî de texakarker kariye bi rêberiyaparta xwe yaşoreşgêr, rijêma sermayedar (Kapîtalist) biroxînitû sîstema çemwandinê (sepaniyê) bisewitîne, bi hefkarî digel rêncber û cotkarên din yenbajar û gunda bi hetahetayê darê sermayedariyê bidûmahî bînir.

Karker û zehmetkeşên Kurdistan jî, di gûnaxên cuda de û di karidanêt cudade milbimilê texakarkerawelatê xwe xebata xwe dom biden. Jo bo ve rê jî gelek qurban dane. Wan zêdebarî xebata hevbeş digel karkerên Tirk, Ereb û Faris de ji bo wergirtina mafên xweyên civakî, aborî û candî, ew dihemî dema de xebata xwe yanetewî jî di stuwê xwe daniye. Gelê Kurd ji bo wergirtina mafên xwe yên netewî, gelek qurbanî dane, keftine ber hovetîû dirrindeyarijêmên sovînist, ku wan rijêman hemû rengên tepeserkirinê bikar anîne, lê nikarine heza Kurdan jibin biben. Lê serborên xebata karkerên gelek wilatan û ya miletê Kurd jî diyar dike ku, texa karker û heza pêşketinaxwaz bitineê ni kare serkeve û dijimin li erdê bixe. Ders wergirtin jiwan serboran pêtiviye, nexasme ji bo xebata netewî ya gelekî, ji bo serketinê û bi armancete bigehin, gereke gelê Kurd têkeliyên başbike digel hezên karkerên wan welatan yên ku Kurddinavde hatiye perçe kirin. Ji bo ve hefkariye ji, gereke rêya rast bête diyar kirin. Her siyasetek ku astengan danît vêvê, ew xizmeta gelê Kurd û pirsa wî naket û zîyanê dê lêxit. Berovajî, ger hêzên karkerên wan wilatan hefkariya pirsa Kurdî neken, ew nikarin li dijî Emperyalîstê rawestin û ji bo armancên xwe xebatê bikin. R.3

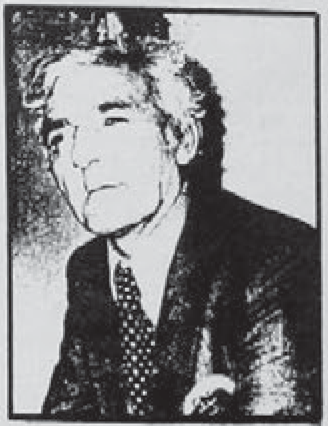

BÎRANÎNA HÊMIN NAMIRE

Salek bûrî biser mirina hozanvanê mezinê Kurd, hozanvanê Komara Kurdistan, û hejar û perisanan û hozanvanê pêşmarga HÊMIN Ê MAMOSTA.

Wî xatra xwe xwast û em hêlan, lê ew herdem digel mede dimîne. Wî di hizraher welatperwerekî de cihê xwe kiriye, navê wî liser çiyan û li geliyên Kurdistanê kolaye, li ser zimanê genc, pîr û zarowandaye, we li dest pêkê bi agirê bozanên xwe hinavên me kelandin, evîna welat li dilêt me de çand. Ji mere got ku rêya xebatê dijwar û pir girtin û işkence ye, pir zincîr û ew sêdareye.Ber 45 salan dengê hozanên HÊMIN di mejye zarowan û li ser rûperên rojname kovaran den veda. Ev rojîli her cîyekê Kurd lê û zimanê Kurdî dilive hoznên wî dengdiden: R.3

TURKÎYE JI KÊRE DOSTE ?

Tirkiye welatê dost û hevdînê komara Islamiya Iranê ye. Bo cara sê ew Kurdistana basor bombabaran diket. Firokên Tirkî endama (Nato), 30 firoken bomb havêjên Amrîkî yen dewleta Tirk gundên ser tuxîbî li Kurdistana basor bombabaran kirin, ku di eqerê da kuştin. R. 2